Nr. 295. Kraków, 28 Grudnia — Czwartek. Rok 1876.

Grabo.

Czas wychodzi codziennie wyjąwszy niedziele i dni świąteczne.
Nr. „Czasu," o ile zapas starczy, w Krakowie po 10 c., z przesyłką pocztową 12 c.

Prenumerata wynosi:

	na rok	na kwartał	na 1 miesiąc
w państwie Austryackiem	24	6	2·50
do Włoch, Francyi, Anglii, Belgii, Szwajcaryi i Turcyi	32	8	3

Prenumerata przyjmuje się tylko od 1go do ostatniego dnia w miesiącu. — Listy z pieniędzmi i przekazy pieniężne na prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) uprasza się nadsyłać franco do Administracyi „Czasu" w Krakowie. — *Listy reklamacyjne niezapieczętowane* niepodlegają opłacie pocztowej. — *Listów niefrankowanych* nie przyjmuje się. — **Rękopisma** nadsyłane Redakcyi niezwracają się, lecz bywają niszczone.

CZAS

Prenumeratę przyjmują:

w Krakowie: Administracya „CZASU," tudzież urzędy pocztowe. Miejscową pren. ks. p. S. A. K. [illegible], handel dawniej Dworzaka. **Ogłoszenia** (inseraty) przyjmuję się za opłatą od miejsca wiersza drukiem drobnym (petitowym) za pierwszy raz 10, za każdy następny raz po 5 c. **Nadesłane** (na 3 stronnicy dziennika) od miejsca wiersza drukiem drobnym po 30 c. za każdy raz. **Połączenia do „Czasu"** (prospekta, cyrkularze, ogłoszenia itp.) przyjmują się za cenę 1 zł. od 100 egzempl. dla zamiejscowych, a 50 c. od 100 egz. dla miejscowych prenumeratorów. Przypadającą należytość uprasza się **naprzód** nadesłać przekazem pocztowym. **Ogłoszenia i prenumeratę** przyjmują: we **Lwowie** W. Piątkowski ul. Hetmańska 10; w **Paryżu** wyłącznie p. Adam, Carrefour de la Croix Rouge 2, (prenumeratę p. W. Raczkowski, Faubourg Poissonière 33); w **Wiedniu** pp. Haasenstein & Vogler (także w Hamburgu, Frankfurcie n. M., Berlinie, Lipsku, Bazylei i Wrocławiu), A. Oppelik Stubenbastei Nr. 2 (także w Pradze), R. Mosse (także w Berlinie, Hamburgu, Monachium i Norymberdze), G. L. Daube & Com. (także w Frankfurcie n. M.), Rotter & Com.

Przedpłata na „CZAS"

od dnia 1go **Stycznia** 1877 r.

Z przesyłką pocztową w państwie Austryackiem:

na pół roku	na kwartał	na 1 miesiąc
zł. 12	zł. 6	zł. 2·50

Uprasza się o wczesne zamawianie i wyraźne wypisanie nazwiska i miejsca odbioru, albo nadesłanie dawnej opaski drukowanej z adresem.

Prenumerata liczy się tylko od ***pierwszego*** do ostatniego dnia w miesiącu.

Prenumeratę najdogodniej przesyłać ***przekazem pocztowym.***

Cena *„Czasu"* za granicą ogłoszona jest w tytule każdego numeru.

Kraków 27 grudnia.

Nowy wezyr Midat pasza ofiarował na gwiazdkę zgromadzonym na konferencye reprezentantom mocarstw europejskich wspaniały podarek. Nie mógł ten śmiały reformator, a raczej zręczny dyplomata stosowniejszej wybrać chwili do spełnienia swych planów i ogłoszenia konstytucyi, jak właśnie wtenczas, kiedy wstępne konferencye zostały ukończone.

Dnia 22 b. m. zamknięto narady wstępne, w których miało przyjść do zupełnego porozumienia pomiędzy dyplomatami nie wyjąwszy angielskich i rosyjskich, a dywan wezwany został do udziału w konferencyi, a raczej do odczytania wyroku ułożonych z góry reform i ich gwarancyi — rząd Porty odpowiada nazajutrz hatem ogłaszającym konstytucyą w najszerszem, najliberalniejszem znaczeniu tego słowa.

Żądania mocarstw i reformy proponowane na konferencyach ograniczały się jedynie do prowincyj, które przed rokiem podniosły bunt przeciw rządom ottomańskim. Postanowiono nieporuszać sprawy Greków w krajach tureckich, pomijać wszystko, coby mogło nowe wywołać komplikacye, nawet pod względem rękojmi wykonania reform p. Ignatiew miał odstąpić od żądania okupacyi. Zgoła starano się zlokalizować w dyplomatycznem działaniu sprawę do kilku prowincyj, których powstanie dało pochop do interwencyi mocarstw. Na tym gruncie nie przekraczającym granic Bośni i Hercegowiny porozumienie było łatwem. Plany Rosyi nie sięgały tym razem dalej, po za kraje słowiańskie, na które protektorat rozciągnąć było pierwszem jej zadaniem. Anglia, nie mogła być przeciwną dziełu humanitarnemu wobec Bośni i Hercegowiny. Dotąd, ale nie dalej, powtarzali wysłańcy W. Brytanii, strzegący nietykalności Stambułu, ale dość obojętni na to, o ile Rosya rozwijać będzie opiekę nad słowiańskiemi prowincyami Turcyi.

Tymczasem kryzys gabinetowa, która obaliła Ruždi paszę a wyniosła Midata na godność wezyra, miała sprowadzić *coup d'état.* Zamyka on sprawę Bośni i Hercegowiny a otwiera sprawę ottomańską. Ogłoszenie konstytucyi tureckiej, której pierwszy paragraf brzmi: „niepodzielność państwa", niweczy i odrzuca odrazu wszelkie programata konferencyi. Nie może już być mowy o ulgach i reformach dla dwóch prowincyj, tam gdzie szeroka, arcyliberalna konstytucya ogłoszona dla całego państwa To też ten akt, który upoił wiernokonstytucyjne dziennikarstwo wiedeńskie, jako tryumf wolności i sprawiedliwości, wydaje nam się być tylko zręcznym wybiegiem dyplomatycznym, więcej nawet, bo ultimatum Porty, która rzuca się rozpaczliwie w odmęt konstytucyonalizmu, ogłasza przewrót wszystkich stosunków na islamizmie i autokracyi padyszacha opartych, aby tylko nie przyjmować reform dyktowanych przez obce mocarstwa.

Znamy hat konstytucyjny tylko z telegramu. Nic tam nieopuszczono ze zwykłego szematu reprezentacyjnych rządów i liberalnego systematu, jaki w innych państwach europejskich panuje. Wolność wyznań, równość wobec prawa, wolność prasy, nawet przymus szkolny... dla czegóżby sobie miano żałować; wszystko się tam znajduje, coby tylko mogła podyktować fantazya liberała berlińskiego lub wiernokonstytucyonisty wiedeńskiego. Sułtan zachowuje tylko te atrybucye, jakie służą każdemu konstytucyjnemu monarsze na Zachodzie i zostaje najwyższym Kalifem muzułmanów, na wzór Cara-Papieża, gdyby w Rosyi była konstytucya.

Czy to wykonalne w praktyce, czy zgodne z duchem islamizmu i z brzmieniem koranu? Mniejsza oto, wszak nie jedna anomalia konstytucyjna utrzymuje się w Europie.

Bądź co bądź, misya dyplomatów europejskich przeciętą została ogłoszeniem konstytucyi. Reformy proponowane przez konferencyę niemogą już mieć znaczenia. Pozostaje tylko pytanie o rękojmie tych swobód i wolności tureckich, a pytanie to groźniej się przedstawia po ogłoszeniu konstytucyi dla całego państwa, niżeli wobec reform dla kilku prowincyj.

Jeżli bowiem oktrojowana przez Portę konstytucya niewzbudzi zaufania reprezentantów mocarstw, a zwłaszcza nieprzypadnie do smaku p. Ignatiewowi, jeżli w przeprowadzeniu tak olbrzymiej przemiany Rosya niezechce uznać zaspokojenia żądań prowincyi słowiańskich, które bardziej potrzebują autonomii, niż konstytucyi — w kwestyi wschodniej dalsza otworzy się faza.

Do antagonizmu Rosyi przeciw Turcyi nowy przybywa powód. Podjąwszy misyę wyswobodzenia, Rosya pozostaje sama jedna w Europie autokratycznem państwem. Interwencya europejskiej dyplomacyi niezdołała wyjednać choćby cienia niezawisłości dla krajów, które podjęły oręż nie dla zdobycia konstytucyi tureckiej, lecz dla własnej niepodległości. Dziś już nie może chodzić o reformy, ale o oderwanie prowincyi, które Porta konstytucyjnemi chce obdarzyć swobodami.

Czy inne mocarstwa zechcą wycofać się z gry, lub wezmą pod opiekę na wiarę konstytucyonalizmu europejskiego nawróconą Turcyę — Rosyi cofnąć się niepodobna. Byłaby to klęska w polityce zagranicznej i klęska wewnętrzna. Na scenie europejskiej ciekawe przeto przygotowuje się widowisko, zapasów konstytucyjnej Turcyi z ostatniem autokratycznem państwem.

KORESPONDENCYA „CZASU"

Lwów 22 grudnia.

Sprawa objęcia szkół rolniczych w Dublanach przez kraj, bliską już jest ukończenia. Oddanie faktyczne szkół tych nastąpić ma w ciągu stycznia; od 1go zaś stycznia już Towarzystwo gospodarskie zarządzać będzie szkołami na rachunek kraju. Na razie, tj. aż do ukończenia bieżącego roku szkolnego pozostaje wszystko w szkołach tych jak dotąd; dopiero z końcem półrocza letniego rozpisane będą konkursy na posady nauczycielskie. W ciągu tego czasu ze strony Towarzystwa gospodarskiego dokonane będą zobowiązania, jakie Towarzystwo to w myśl uchwał sejmowych na siebie przyjęło, mianowicie tabularne wydzielenie gruntów szkolnych z kompleksu dóbr Dublańskich, uwolnienie takowych od długu i t. p. Plan naukowy, przez ministerstwo uznany, wprowadzony będzie dopiero z następnym rokiem szkolnym.

Głoszą. że sejmy na wiosnę w tym roku nie będą zwołane, lecz dopiero w jesieni.

Pomiędzy ustawami, jakie Wydział krajowy przygotowuje na przyszły sejm, jest także projekt nowej ustawy drogowej, wypracowany na zasadzie konkurencyi.

Książę Adam Sapieha powraca stanowczo do zdrowia po długiej chorobie, a wszelkie niebezpieczeństwo minęło.

W tutejszym sądzie krajowym prezes Dr Tarnawski zaprowadził bardzo znaczne ulepszenie instytucyi doręczeń sądowych. Dotychczas bowiem jeden woźny sądowy doręczał wszystkie ekspedycye uchwały do jednej sprawy się odnoszące, bez względu na to, w której części miasta adresaci mieszkali. Zdawało się tedy, że woźni musieli doręczać jednę i tę samą uchwałę adresatom mieszkającym na przeciwległych końcach miasta, lub też opóźniali doręczenia. Obecnie zaś urządzone będzie biuro doręczeń, a potwierdzenia odbioru nie będą zamieszczane na arkuszach, lecz na osobnych rewersach, tak, iż każdy woźny obejmie doręczenia do pewnej części miasta, na wzór listonoszów i będzie obowiązany wszystkie doręczenia mu oddane w jednym dniu uskutecznić. Jest to urządzenie nader praktyczne.

Paryż 21 grudnia.

B. Z rozwiązaniem kryzys gabinetowej przez zadośćuczynienie wymaganiom większości Izby niższej, cała uwaga zwróciła się do senatu, gdzie otwarto rozprawy nad budżetem przyjętym w Izbie deputowanych.

Senat, nie w samej tylko swej zachowawczej większości, lecz w przeważnej swej części, do której zaliczają się także liczni członkowie lewicy Izby wyższej, rości sobie pretensye, podług radykalnych nieuzasadnione, lecz w rzeczywistości na prawach organizacyjnych oparte, do współzawodnictwa z Izbą niższą co do finansowego prawa. Obawiano się, aby przystąpieniem do szczegółowej dyskusyi nad kredytami zapisanemi w propozycyi ministra finansów, a które częścią odrzucono lub pomniejszono, częścią zaś podniesiono w Izbie niższej, senat nie opóźnił się z przyjęciem przynajmniej budżetu wpływów, który przed Nowym rokiem winien być prawomocnym. Rokowania, jakie z tego powodu się odbyły pomiędzy nowym gabinetem a finansową komisyą senatu, a które były głównym, jedynym może przedmiotem publicznego zajęcia od chwili zamknięcia kryzys doprowadziły do deklaracyi p. Pouyer-Quertier, który imieniem komisyi finansowej a przy ogólnem uznaniu senatu oświadczył, iż komisya nie podsjąc bynajmniej w wątpliwość prawa, jakie przysługuje senatowi do kontroli nad postanowieniami Izby niższej dotyczącemi budżetu, proponuje podniesienie tytułem poprawek, tych tylko kredytów przez Izbę odrzuconych, których całkowite zniesienie pociąga za sobą niemożność wykonania obowiązujących praw.

Jakkolwiek deklaracya p. Quertier jest nacechowana duchem pojednawczym, pociąga ona za sobą nieuniknione starcie pomiędzy senatem a Izbą niższą, w sprawach dotyczących przynajmniej dwóch ministerstw: wyznań i spraw wewnętrznych. Deklaracya ta nie zadowolniła przeto ani Izby niższej, ani nawet gabinetu, i Say dalsze prowadzi rokowania, celem uzyskania od senatu zawieszenia rozpraw nad budżetem wydatków, a natychmiastowego przystąpienia do rozpraw nad budżetem wpływów. Nikomu nie tajno, jak uciążliwą jest dla rządu, zarówno jak dla podatkujących, ucieczka do pobierania tak zwanych tymczasowych dwunastek, gdy prawo finansowe nie postawione w porę, nie pozwala rządowi ściągać regularnie podatków. Ministerstwa są wówczas zmuszone zastosowywać swoje wydatki do podobnego, dwunastkowego podziału — przeto bezwzględnie ograniczać swoją swobodę działania. Jest nadzieja, że senat przychyli się do żądania ministra finansów i przed Nowym rokiem budżet wpływów prawomocnym uczyni — a wówczas miałby więcej swobody do owej walki z Izbą niższą, która jest nieuniknioną, a gdyby nie zakończyła się ustępstwem Izby niższej, pociągnąćby musiała za sobą chyba takowej rozwiązanie. Rozwiązanie to musiałoby być poprzedzonem zmianą gabinetu, gdyż Juliusz Simon nigdyby nie wziął na siebie odpowiedzialności za złożenie odnośnej propozycyi w senacie.

Okrom tej obawy parlamentarnego starcia, dostarczającej przedmiotu do niewyczerpanej polemiki, nie ma zgoła na porządku dziennym publicznego zajęcia żadnej innej sprawy. W rozmaitych dziennikach znajdujemy rozmaite doniesienia o wrzekomych dymisyach niektórych wybitniejszych osobistości z administracyi wewnętrznej lub w sądownictwie, lecz są to po większej części denuncyacye interesowanych a pragnących posiąść posady, jakie w ten sposób opróżnioneby były. Zwyczaj to francuski, przy każdej zmianie ministeryalnej, iż poplecznicy nowego gabinetu żądają dla siebie wynagrodzenia za dane lub przyobiecane poparcie. Dotąd jeszcze żadnych podobnych zmian w osobach nie postanowiono.

O sprawie wschodniej i jej prawdopodobnem rozwiązaniu tak mało posiadamy tutaj wiarogodnych danych, że w skutek doniesienia o powołaniu do władzy w Stambule Midata paszy, wczorajsza giełda podskoczyła gwałtownie, jakby już preliminarz pokoju miał być ułożony. Po dwudziesto-cztero godzinnym rozmyśle pokojowe te nadzieje znów się rozwiały, i nawet prawdopodobne przedłużenie do marca zawieszenia broni poczytywanym bywa Rosyi nie jako dowód pojednawczego usposobienia, lecz jako pragnienie wyczerpania przygotowawczych ruchów mobilizowanej armii. Z rozlicznych przyczyn pokój jest tutaj tyle upragniony, spekulacya tyle jest znużoną brakiem ufności, że najdrobniejsza wiadomość za utrzymaniem pokoju przemawiająca, jest witaną z uciesieniem i najnieprawdopodobniejsza pokojowa depesza wprowadza giełdę paryską w podskoki.

Kończymy już szereg mów wypowiedzianych przez naszych deputowanych w Izbie niższej Rady państwa wśród obrad nad budżetem, podając dziś przemówienia dep. Dzwonkowskiego i Dra Euzebiusza Czerkawskiego na posiedzeniu d. 17 b. m. wśród obrad nad budżetem ministerstwa rolnictwa.

Dep. Dzwonkowski: Pierwszy z mowców w dyskusyi wczorajszéj (dep. Schönerer na posiedzeniu wieczornem) mówił o tytule 4tym ministerstwa spraw rolniczych, dotyczącym kultury krajowéj. Zdawało się mu, że cele, które za pomocą tych kwot ma się osiągnąć, są niepożyteczne, a jednak zdawało się mu także, że większa ich część znajduje dobre zastosowanie, tj. kwoty wydawane na zakłady naukowe, na naukę dopełniającą (*Fortbildungsunterricht*) i na nauczycieli wędrownych. Pozbawia mię przeto trudu omawiania tych spraw po raz drugi; bo sądzę, że gdyby był mógł skrytykować pożytek tego nakładu z pewnością byłby go skrytykował. Mówił tylko, że sumy wydawane na wprowadzenie odpowiednich ras są wyrzucone, i nazywa ten nakład nawet korupcyą. W czem nie mogę z nim się zgodzić. Zdaje mi się przynajmniéj co się tyczy mojego kraju, że bardzo potrzeba mu przyswoić sobie niektóre rasy, tam jeszcze nie rozpowszechnione; zdaje mi się nawet, że wolno mi twierdzić to o innych również krajach, gdzie z pewnością także znajdą się okolice potrzebujące ulepszenia ras; a rząd, mojem zdaniem, powinien o to się troszczyć.

Co się tyczy twierdzenia mówcy, że zalesianie okolic zupełnie jest niepotrzebne, sądzę, panowie, że doświadczenie i starania wszystkich rządów stanowczéj za tem przemawiają niż przeciwne mniemanie mówcy przedemną. Nie mogę przeto zgodzić się z nim pod tym względem, że uważa kwoty na ten cel wydawane za niepotrzebne. Owszem wydają mi się bardzo potrzebnemi, a biorę przy tem wzgląd na to, że ministerstwo spraw rolniczych było może jedyne, które w tak wysokim stopniu uwzględniło finansowe położenie naszego państwa, iż zredukowało preliminarz do najniższéj kwoty, przeznaczając np. na kulturę krajową w tym roku o 390,330 złr. mniéj niż w roku zeszłym. Gdy uwzględnię, że żąda nawet o 106,700 złr. mniéj, niż mu przyzwolono w roku ubiegłym, zdaje mi się, że ministerstwo dało dowód, iż żądania jego nie są przesadne, że starało się ograniczyć swe żądania ile tylko można. Inny jeszcze dowód mamy w tem, że wydatki na kierownictwo centralne zniżyło o 26,500 złr.

Mimo tego skromnego żądania pan sprawozdawca uważa za stosowne wymazać z niego jeszcze 13,900 złr. Sądzę, że ten tytuł: „kultura krajowa" tyle mieści w sobie celów co do nauki i co do podźwignienia dobrobytu najliczniejszéj klasy ludności austryackiéj, że ta kwota (tj. kwota, któréj przyzwolenia rząd się domagał) nie jest za wielka, i pozwolę sobie podjąć tę kwotę rządową w moim wniosku.

Co do tytułów 8, 9, 10 i 11 o hodowli koni pozwolę sobie wypowiedzieć słów kilka.

Panowie! lat temu przeszło ośm, odkąd hodowla koni z rąk ministerstwa wojny przeszła w ręce ministerstwa spraw rolniczych, uchwalaliśmy na nię znaczne sumy. Pozwólcie mi wypowiedzieć moje zdanie, czy te sumy rzeczywiście osiągnęły cel, który osiągnąć miały. Wedle mojego skromnego mniemania, tak nie jest. Bo z wszystkich krajów, z wszystkich prowincyj odzywają się skargi na upadek hodowli koni, z wyjątkiem co prawda Styryi, gdzie wprawdzie nie posunęła się naprzód, ale przez to, że znalazło się kilku ludzi trudniących się nią, pozostała na tym samym stopniu. Ale nie jest to zasługą samego rządu, chyba o tyle, że czynił zadość prośbom tych panów trudniących się hodowlą koni.

O ile mi wiadomo, jedna tylko jest w Austryi okolica, w któréj podniosł się chów koni, tj. okolica Lassee w dolnéj Austryi. Ale jest to po największéj części zasługą jednego z wydziałów towarzystwa rolniczego w Wiedniu; uczynił co mógł, ale nie byłoby to wystarczało, gdyby mu nie pomożono z funduszów prywatnych.

Co się tyczy mojego kraju, trzeba mi niestety powiedzieć, że u nas hodowla koni zupełnie upadła. Panowie, gdyśmy przed laty stu przydzieleni zostali do Austryi, hodowla koni u nas kwitła. Nasze konie, konie rasy polskiéj, wszędzie były znane z swéj wytrwałości, niewybredności i z wielkiéj liczby, w jakiéj je tam hodowano. Ale rzecz to dowiedziona, że chów koni tak się nie opłaca, iż rząd musi wspierać hodowców, aby ich podtrzymać. U nas rząd tego nie uczynił. Nie przyznaje tego wprawdzie ani wysoka Izba ani rząd, gdy mu się mówi o tem, a gdy się żalimy, że nie doznajemy względów porówno z innymi, powiadają nam: dla innych prowincyj wszakże tę samą przeznaczono sumę na ten lub ów cel co i dla was. Nie uwzględniają jednak, że Galicya ma obszaru 1425 mil kwadratowych, inne prowincye zaś tylko 181, 124, a nawet 93 mile kwadratowe.

Jako przykład mierzenia nam równą miarą pozwólcie mi, panowie, na nowo przytoczyć te liczby już przytaczane przezemnie, których jednak nie można zbyt często powtarzać. Nigdy też nie odezwano się przeciw nim z wątpliwością, pan minister rolnictwa sam nawet je potwierdził. Mamy 15,000 koni więcéj niż reszta Przedlitawii, a dowód, że u nas więcéj jest hodowli, mamy w tem, że posiadamy 15,000 źrebców więcéj niż reszta téj części monarchii. W Galicyi mimo to jest tylko 374 ogierów, w innych prowincyach zaś 1475. Panowie! pozostawiam wam sąd, czy to jest równa miara.

A daléj premie, są one pożyteczne i podnoszą hodowlę czy nie? Jeśli przyczyniają się do do podniesienia, Galicya ma takie samo do nich prawo jak inne prowincye. W roku zeszłym rozdano 5440 dukatów i 3000 złr. My, którzy mamy 15,000 źrebców więcéj, otrzymaliśmy z tego tylko 390 dukatów, inne prowincye 4050 dukatów i 3000 złr. Proszę was, panowie, zechciejcie wydać sąd o téj także równéj mierze.

Oto rezultaty osiągnięte w prowincyach.

Pozwólcie mi pomówić nieco o stadninach. Co do stadnin, skrzywdzono nas przy pozdziale monarchii na dwie części. Wówczas przejęło tutejsze ministerstwo spraw rolniczych 548 klaczy. Dla tego to odtąd wiele uchwalono na podźwignienie stadnin. Ponieważ miałem zaszczyt być zaproszonym przez Jego Ekscelencyę do zwiedzenia stadniny w Radautz, mogę przeto dokładnie zdać sprawę z tego, com tam widział. Zastaliśmy oprócz młodych klaczy, które teraz mają być odstanowione, tylko 245, a więc ani połowy liczby powyższéj. Należałoby sądzić, że między mnóstwem złego materyału, który nam się dostał, znajdowało się jednak tyle dobrego, by w tych ośmiu latach osiągnąć znaczniejszą liczbę. Gdybym te 245 klaczy uważał za wystarczające potrzebom, anibym wspominał o tem. Ale komisya jednomyśle ujrzała się w konieczności wnieść o znaczne przebrakowanie; głosy były podzielone tylko co do liczby, jedni chcieli wybrakować trzecią część całéj stadniny, drudzy nie tak wiele.

Przechodząc do stadniny w Piber, zastajemy jeszcze opłakańsze rezultaty. Są wprawdzie matki kupione za nasze pieniądze. A jakiż z nich przychowek. Jest klaczy 70, a z jednego roku są trzy źrebce, z drugiego ośm. Oto rezultat, jakiego nietylko nikt z hodowców prywatnych, ale i żadne z państw nigdy nie osiągnęło.

Utrzymanie stadnin jest odpowiednie przepisom dawanym od zielonego stolika, ale wedle mojego skromnego zdania jest ono zbyt kosztowne; bo obrachunek sprawozdawcy, wedle którego jeden koń w Radautz kosztuje 113 złr., może co do liczby być prawdziwy, bo Radautz stanowi dzierżawę. Gdy się atoli zważy, że Radautz ma znacznie większe dochody z młynów, propinacyj itp., niż opłaca dzierżawę, dodawszy do tego dochody z tysiąców morgów ziemi pierwszej klasy, — wtedy proszę obliczyć, a przekonacie się panowie, ile kosztuje koń w stadninie skarbowej.

Rząd — nie dość mu tej drogiej gospodarki w stadninie — uznał za rzecz konieczną założyć nową stadninę w Neudau. Już w roku zeszłym pozwoliłem sobie nadmienić, że stadnina ta będzie nas kosztowała niezmiernie dużo pieniędzy, a pożytku trzeba się spodziewać bardzo mało. Że się nie myliłem, mam dowód w tem, że i w komisyi rozpatrującej sprawy hodowli koni poruszono tę kwestyę. Po gorącem wstawieniu się JEksc. pana ministra, którego to nie jest wprawdzie dziełem, który przejął je tylko w dziedzictwie, i po gorącem wstawieniu się tego wielce szanownego członka komisyi, którego rząd uprosił był na pośrednika w zadzierżawieniu, wypowiedziała komisya zdanie takie: Komisya w istniejącej stadninie neudauskiej dopóty nie upatruje wielkiego niebezpieczeństwa dla krajowej hodowli koni, dopóki nie powstaną liczne hodowle prywatne. Panowie, hodowle prywatne, jak tu w roku zeszłym wspomniałem, uważam za główne dźwignie hodowli; neudauskiej zaś nie uważam za odpowiednią celowi, a uchwała i mniemanie komisyi potwierdzi wam to zdanie. Pan sprawozdawca przytacza, że stadnina w Piber obliczona jest na 313 koni; tymczasem jest ich tam tylko 174, nie potrzeba nam więc dzierżaw, choćby najkorzystniejszych, bo mamy budynki i pomieszczenie dla źrebców, które skupować musimy. Tak mają się rzeczy z stadniną w Piber. W Radautz, jak wspomniałem, jest 245 klaczy, a trzeba je przebrakować; ponieważ zaś bywało tam dawniej 600 do 700 klaczy wraz z całem potomstwem, mamy przeto dosyć pomieszczenia dla skupionych źrebiąt, a nie potrzeba zadzierżawiać budynków cudzych. Na cóż powiększać wydatki, gdy pomieszczenie nasze jest zbyt obszerne, i zaprowadzać oddzielną administracyę, która także wielkie pociąga koszta.

Pozwoliłbym sobie zwrócić uwagę JEkscelencyi na jego preliminarz i uczynić mu rzadki w tej wysokiej Izbie zarzut, że na cele swoje zbyt małych kwot się domaga. Mamyż podnieść chów koni czy nie? Zdaje mi się, że mamy go podnieść. Mamyż skupować zagranicą, czy w kraju? Mamyż rozsyłać po prowincyach dobre ogiery? Zdaje mi się, że tak, że należy skupować je i hodować w kraju. Jego Ekscelencya zaś żąda na uzupełnienie materyału do hodowli koni 10,000 złr.

Muszę jeszcze wrócić do Radautz. Komisya tam wysłana przekonała się, że konie tamtejsze nie odpowiadają potrzebom rozmaitych prowincyj; powinna nastąpić zmiana, trzeba sprowadzić inne klacze. Większa część prowincyj bowiem życzy sobie koni ciężkich; dla tego proszono JEkscelencyę, aby tego rodzaju klacze sprowadził. Przekonano się, że klaczy używanych w czwartym dziale hodowli, t. j. dla Galicyi, Dalmacyi, Bukowiny i części Tyrolu i Szlązka jest za wiele, a dla innych prowincyj nie ma żadnych. Na zakupienie ich żąda JEkscelencya 10,000 złr., mnie zaś zdaje się, że kwotą tak szczupłą nie osiągnie się celu, i że sumy zażądane na cele produktywne przyzwolić trzeba i że przyzwolone będą.

Panowie! O jednej jeszcze pomówię rzeczy, która kraj mój obchodzi. Jak już wspomniałem, jest w samej Galicyi więcej koni niż w całej reszcie Przedlitawii. Czwarty dział hodowli obejmuje jeszcze kraje hodujące mniej więcej ten sam rodzaj koni co Galicya, tj. Bukowinę, Dalmacyę, część Szlązka i część Tyrolu. Jako mały dowód, że Galicya i Dalmacya nie są tu bardzo pieszczone, niech posłuży i to, że z wielkich sum uchwalonych na podniesienie chowu koni, które to sumy powędrowały zagranicę na zakupienie nieodpowiednich ogierów za najdroższe pieniądze, nigdy nic się nie dostało działowi czwartemu, t. j. Galicyi, Bukowinie i Dalmacyi. Od lat ośmiu nie zakupiono ani jednego ogiera rasy wschodniej, przypadkiem tylko zakupiono od osób prywatnych kilka koni niewiele wartych; ale rząd ani pomyślał zwrócić się na Wschód, lubo wie, że trzy piąte koni monarchii austryackiej potrzebują tej krwi. Nie zastaliśmy więc w Radautz, gdzie krew wschodnia przeważa, ani jednego przydatnego ogiera wschodniego, co więcej zastaliśmy tam takie ogiery, że komisya ujrzała się w konieczności wnieść o odstawienie natychmiast pięciu z pomiędzy piętnastu ogierów. Inną część, znowu pięć, pozostawiono jeszcze na rok i proszono rząd, aby przynajmniej na rok przyszły postarał się o lepsze ogiery; nie chciano bowiem pozbywać się wszystkiego, bo trudno zastąpić je innemi. O ile mi wiadomo, rząd nic nie uczynił. Wysłano komisyę do pewnej stadniny prywatnej w Rosyi, aby tam dostać ogiera; czy ten wystarczy na trzy piąte koni w Austryi, sąd o tem wam pozostawiam panowie.

Nie stawiam pod tym względem żadnych wniosków, bo wiem, że wysoka Izba nie bardzo skłonna przyzwalać kwoty wyższe, mianowicie wyższe od proponowanych przez ministerstwo; ale poczytywałem sobie za obowiązek oddać to pod rozwagę rządu.

Pozwolę sobie jeszcze dodać uwagę osobistą z okoliczności komisyi zwołanej przez JEkscelencyę do zbadania spraw hodowli. Narady tej komisyi ogłoszono drukiem na koszt skarbu, jako wydanie urzędowe. Z egzemplarza przesłanego mi przez wysokie ministerstwo spraw rolniczych ku niemałemu zdumieniu przekonałem się, że moje uwagi na wielu miejscach oddano nietylko w sensie skrzywionym, lecz nawet wręcz przeciwnym; poopuszczano daty statystyczne, które przytaczałem, i w ogóle myśli moje oddano w sposób zdolny dać mi świadectwo nie znawstwa mojego, lecz czegoś wręcz przeciwnego. Mimo że z tego powodu użaliłem się przed JEkscelencyą i mimo że JEkscelencya sam, lubo nie pod każdym względem, uznał słuszność użalenia, dotychczas próżno czekam sprostowania drukowanych narad i stanowczo winienem tu oświadczyć, że narady te, o ile mojej osoby dotyczą, nie mogą być uważane za autentyczne i wierne.

Wniosek mój jest ten, żeby w tyt. 4 § 1 przywrócić liczbę rządową.

Dep. Dr Euzebiusz Czerkawski w innej sprawie zabrał głos do przemówienia następującego:

Lubo jestem wybrany mówcą jeneralnym, pozwolę sobie przecie skorzystać z tej sposobności, by wytoczyć przed wysoką Izbą jednę z najważniejszych spraw kraju, który reprezentować mam zaszczyt; bo od kolegów moich, którzy również zapisani byli do głosu, otrzymałem szczegółowe polecenie, bym wypowiedział to ich mniemanie, inne zaś zapatrywania, o ile dotyczą wydziału pana ministra spraw rolniczych wogóle, dostatecznie już, jak mi się zdaje, z wielu stron są omówione.

Ziemia galicyjska nietylko na powierzchni swej pobłogosławiona jest urodzajnością, lecz i w wnętrzu swem nieszczupłe mieści skarby kopalne. Pokłady soli w Galicyi od dawna słyną, żupy w Bochni i Wieliczce wraz z rozrzuconemi po kraju warzelniami były od dawien dawna obfitym śpichlerzem soli nietylko dla kraju i monarchii samej, lecz czasami i dla państw sąsiednich. Przypadek to zrządził czy ludzki przemysł, że nadto odkryto w łonie tej ziemi źródła naftowe, które również zdolne stanowić obfite źródło bogactwa narodowego. Prócz tego znajdują się w kraju bogate pokłady węgla, siarki, rudy żelaznej, galmanu, marmuru, porfiru, niemniej godne bacznej uwagi. Szczególniej Krakowskie zdaje się być głównym punktem tych pokładów.

Aby skarby te spożytkować na rzecz bogactwa narodowego, niczego tak bardzo nie potrzeba, jak rozkrzewienia inteligencyi górniczej i dochowania się sił

fachowo-intelektualnych, któreby nietylko górnictwem umiejętnie kierować, lecz może i nowe źródła temu bogactwu odkrywać były zdolne.

Łatwo tedy pojąć, że zdawna uznawano w Galicyi konieczność własnej, i to wyższej szkoły górniczej. Sejm galicyjski niejednokrotnie to wyrażał. Po raz pierwszy w sposób najwyraźniejszy stało się to w r. 1869. Było to wówczas, gdy zrewidowana konstytucya przyznała była sejmom prawo urządzania wyższych i średnich szkół technicznych wedle własnego uznania. Oddawano się na chwilę złudzeniu, że prawo i atrybucye sejmów i krajów w tej wysokiej reprezentacyi także, tudzież u rządu centralnego znajdą dostateczne poszanowanie; uradzono przeto statut, aby, jak sądzono, najlepiej odpowiedzieć potrzebom krajów. Nie trzymano się w tem szablonu przyjętego w innych krajach koronnych i zbliżono się do idei wyższych szkół fachowych, jakie są we Francyi. Myślano o akademii technicznej we Lwowie z trzema szkołami specyalnemi, t. j. z szkołą inżynierów, z szkołą mechaników, chemików i z szkołą leśnictwa, o położeniu Krakowa zaś i jego przeszłości sądzono, że tam potrzebna inna szkoła specyalna. Mnóstwo budowli pomnikowych, które Kraków posiada, zdaje się wskazywać, że tam byłaby szkoła architektów na swojem miejscu, a natura okolicy, określona na wstępie przezemnie, zdawała się przemawiać, że dla akademii górniczej Kraków byłby właśnie miejscem najodpowiedniejszem. Rozwój rękodzielnictw, które w Krakowie również postąpiły były w sposób pocieszający, zdawał się uzasadniać mniemanie, iż należałoby tam wznieść drugą szkołę mechaników.

W tym duchu uchwalono w r. 1869 statut wyższej nauki technicznej dla Galicyi. Niestety, uchwały te spotkał ten sam los co tyle innych dobrze obmyślanych, obliczonych tylko na dobro kraju uchwał sejmowych; nie uzyskały sankcyi rządu; owszem przystąpiono w r. 1874 do reorganizacyi akademii technicznej całkiem na modłę akademij technicznych po innych stolicach krajowych, jak w Bernie, Pradze i Gracu, a Kraków zdawał się wychodzić na tem bez niczego. To wydawało się niesłuszną z więcej niż jednego względu. Kraków od czasów gdy był jeszcze wolnem miastem, posiadał instytut techniczny, który, wzniesiony z skromnych funduszów tej społeczności, wychował mimo to niejedną powagę, która w życiu technicznem ważne oddała przysługi i okryła się sławą. Od r. 1853 czyniono zabiegi około zreorganizowania tego instytutu w duchu nowoczesnym; jak niejednej innej, tak i tej reorganizacyi długo czekano, nie dochodząc jednak do żadnego rezultatu. Nakoniec w r. 1874 pojawił się pomysł zastąpienia dawnego instytutu technicznego w Krakowie wyższą szkołą przemysłową. Tej szkoły przemysłowej nie można było jednak bynajmniej uważać za zastąpienie dawnego instytutu technicznego, a ze względu na zagrożony interes miasta i okolicy sejm uchwalił nową rezolucyę, wzywającą rząd, aby w Krakowie na miejsce dawnego instytutu technicznego stosownie do dawniejszej uchwały sejmowej, wzniósł szkołę górniczą, dalej szkołę architektów i szkołę mechaników. Nie wysłuchano i tej rezolucyi i zaprowadzono w Krakowie szkołę przemysłową wedle upodobania rządu. Nie czas teraz stawiać tej szkole prognostyki, trzeba czekać skutków; niechże stwierdzę tylko, że otwarcie tej szkoły w roku bieżącym nie odbyło się wśród takiego zadowolenia, jakiego może rząd po dziele swem się spodziewał. Co jednak najwięcej raziło i boleśnie dotykało, oto że nie było już mowy o wzniesieniu szkoły górniczej. Zdaje się teraz być rzeczą pewną, że w ramach zakładów naukowych dla wykształcenia ogólnego owo pragnienie, owa potrzeba kraju, mianowicie Krakowa, nie znajdzie już uwzględnienia.

Nie pozostaje nam przeto nic innego, jak zwrócić się do ministra tego wydziału, który o kulturę rolną i spożytkowanie skarbów w ziemi ukrytych szczególniej dbać powinien. Pozwalam sobie tedy w imieniu kraju, który reprezentować mam zaszczyt i z polecenia ziomków moich odwołać się do poczucia słuszności tej wysokiej Izby i zarazem usilnie prosić Jego Ekscellencyi pana ministra spraw rolniczych, aby określoną przezemnie potrzebę Krakowa wziął pod sprawiedliwą rozwagę.

Tyle jest mowy p. Dra Euzebiusza Czerkawskiego. Gdy następnie minister hr. **Mannsfeld** w odpowiedzi oświadczył „suchemi słowy,“ że „nie znajduje w sobie zapału dla pomysłu średniej szkoły górniczej“, lecz gotów zażądać kredytu na niższą szkołę górniczą dla robotników, dep. Dr Euzebiusz **Czerkawski** odparł krótko co następuje:

Jego Ekscellencya pan minister spraw rolniczych był tyle łaskaw, że w odpowiedzi na przemówienie moje „suchemi słowy“ oświadczył, iż nie może znaleźć w sobie zapału dla **średniej** szkoły górniczej w Krakowie. Śmiem odpowiedzieć na to tyle tylko, że i ja nie mogę znaleźć w sobie zapału dla podobnej szkoły średniej, jak on ją określił, a która dawałaby niedostateczne wykształcenie naukowe. Tak samo odpowiedziałbym suchemi słowy, że i ludność Krakowa nie zdołałaby znaleźć w sobie zapału dla projektowanej przezeń wyższej szkoły górniczej dla robotników. Nam potrzeba szkoły umiejętnej, wyższej akademii górniczej i na rzecz takiego to zakładu odwołuję się do łaskawości i życzliwości pana ministra spraw rolniczych.

Minister sprawiedliwości mianował suplenta Piotra **Prysaka** nauczycielem starszym w seminaryum nauczycielskiem żeńskiem w Krakowie; suplenta Antoniego **Kozłowskiego** nauczycielem starszym w seminaryum nauczycielskiem żeńskiem w Przemyślu; wreszcie nauczyciela szkoły ćwiczeń przy seminaryum męzkiem lwowskiem Jana **Biczaja** nauczycielem starszym w seminaryum nauczycielskiem żeńskiem we Lwowie.

Wiedeń 26 grudnia. Wydział skarbowy Izby wyższej wygotował już sprawozdanie o budżecie na rok 1877, zalecając, jak wiadomo, przyjęcie odnośnej uchwały skarbowej według uchwał Izby deputowanych. Posiedzenie Izby wyższej celem uchwalenia budżetu odbędzie się 28 b. m. Sprawozdawcą jeneralnym jest bar. Winterstein, sprawozdawcami szczegółowymi są: hr. Rechberg, hr. Vrints, Dr Neumann, książę **Jabłonowski**, bar. Koller, Miklosich, Plener, hr. Belrupt, bar. Hye, Pipitz i hr. Mercandin.

Izba deputowanych Rady państwa ma zebrać się, według zapewnień dzienników, d. 22 stycznia r. p. Pierwszym przedmiotem obrad ma być sprawozdanie wydziału kolei żelaznych.

— Wczoraj wspomnieliśmy o okólniku ministra wyznań i oświecenia wydanym w sprawie roku próby dla kandydatów nauczycielskich dla szkół średnich. Okólnik ten zawiera następujące wskazówki, jakich przestrzegać należy, ażeby kandydat z wolna wciągał się do zawodu, któremu zamierza się poświęcić. W zakładzie naukowym, równorzędnym z tym zakładem, w którym kandydat zamierza na przyszłość nauczać, poddaje się go pod fachowe kierownictwo profesora. Jeden i ten sam profesor może mieć pod sobą co najwięcej trzech takich kandydatów. W pierwszem półroczu roku próby przysłuchuje się kandydat przez dwa lub trzy miesiące wykładom profesora a następnie pod jego kierownictwem może sam rozpocząć wykłady; dopiero w drugiem półroczu obejmuje kandydat samoistnie wykłady w myśl istniejących przepisów. Przy sposobności, albo też regularnie co tygodnia omawiać będzie kandydat z swym kierownikiem ważniejsze epizody z życia szkolnego, spostrzeżenia, jakie poczynił w ciągu wykładów swego przewodnika, metodyczne traktowanie niektórych rozdziałów wykładanego przedmiotu, literaturę szkolną tego przedmiotu, uwagi godne pedagogiczno-dydaktyczne rozprawy i t. p. Profesor wprowadzający tym sposobem kandydata w zawód nauczycielski, ma przy końcu roku próby zdać sprawę krajowej radzie szkolnej o swej czynności tudzież o czynności kandydata. Sprawozdanie to zostanie przedłożone ministerstwu wyznań i oświecenia. Opinię profesora o kwalifikacyi tudzież o stopniu wykształcenia kandydata należy uwidocznić w świadectwie, jakie w myśl przepisów egzaminacyjnych zostanie wystawione kandydatowi przez profesora i ordynaryusza a świadectwo to należy przedłożyć krajowej Radzie szkolnej. Przez współudział profesora nie mogą być ścieśnione prawa i obowiązki ordynaryusza, chociaż istotnie ścieśniają się one same. Dyrektor ma z własnego przekonania przeświadczyć się o zdolnościach i postępowaniu kandydata.

— Szef departamentu sprawiedliwości, Dr Darenciu, wystósował w tych dniach rozporządzenie do wszystkich prokuratorów Kroacyi i Slawonii, w którem określa stanowisko prokuratorów wobec dziennikarstwa. Powodem do wydania tego rozporządzenia były interpelacye wystósowane podczas ubiegłej sesyi sejmu kroackiego do rządu, tudzież znaczna liczba ustnych i pismiennych zażaleń, że prokuratorye państwowe obchodzą się zbyt surowo z dziennikarstwem opozycyjnem. W rozporządzeniu o którem mowa, zastrzega się rząd przeciw temu zarzutowi. Przyzwoitej opozycyi nie zamierza rząd stawiać żadnych przeszkód, ale przeciw opozycyi, która w ocenianiu działalności rządu przekracza wszelkie granice przyzwoitej polemiki, która na podstawie zmyślonych lub przekręconych faktów, omawiając prawnopaństwowy stosunek Kroacyi do Węgier, stara się podkopać powagę rządu i wzbudzić nienawiść i pogardę ku Węgrom, przeciw takiej opozycyi należy występować z całą surowością. Przy zastosowaniu postępowania objektywnego mają prokuratorowie baczyć na to, czy szkoda, powstała przez wywołanie niezadowolenia w skutek konfiskaty jakiegoś dziennika nie jest większą od szkody, jaką państwo mogłoby ponieść moralnie, gdyby inkryminowany artykuł dostał się do wiadomości publicznej.

— Dnia 21go b. m. N. Pan udzielił posłuchania Dr **Zyblikiewiczowi** prezydentowi miasta Krakowa.

Rosya.

Nareszcie dzienniki rosyjskie podają opis szczegółowy „demonstracyi“ zaszłej w Petersburgu 6 (18) grudnia. *St. Pet. Wied.* pod d. 10 (22) grudnia opisują ten wypadek jak następuje: „W dzień Ś. Mikołaja, pod koniec nabożeństwa, odprawionego w kazańskim soborze zaczęły napływać do cerkwi tłumy młodzieży, z której powierzchowności można było domyśleć się łatwo, że są studentami Uniwersytetu i Akademii medycznej. Między nimi widać też było znaczną liczbę młodych kobiet, zapewne studentek. W czasie *wołebnia* za Cara wszyscy oni, tak mężczyzni jak i kobiety, zachowywali się bardzo nieprzyzwoicie, bo przechodzili z miejsca na miejsce, rozmawiali, śmiali się głośno i widocznie naradzali się nad czemś. Po skończonem nabożeństwie, tłumy tej niesfornej młodzieży zeszły ze schodów prowadzących z głównych drzwi wchodowych na dół i o kilkanaście kroków od cerkwi stanęły i skupiły się. Stojący na czele tłumu młodzieniec, wystąpiwszy parę kroków naprzód, zwrócił się do otaczających z następującemi słowy: „Bracia! Uczcijmy w dniu dzisiejszym pamięć nieszczęśliwych, zesłanych przez rząd do ciężkich robót! *(w katorżnyja roboty)*. Wyliczył potem kilkanaście nazwisk, wypowiedział słowa jakieś niewyraźne i zakończył okrzykiem: „niech żyje swoboda!... Hurra!...“ Okrzyk ten powtórzyły otaczające mowcę tłumy. Następnie ten sam młodzieniec wyrwał z zanadrza stojącego przy nim włościańskiego niedorostka, snać przygotowaną umyślnie czerwoną chorągiew z napisem: „ziemia i wola“ i powiewał nią dość długo, wykrzykując „hurra,“ wraz z otaczającemi go tłumami. Pośród tych wrzasków, kilku z młodzieży stojących w środku grupy, podjęło na rękach tegoż samego chłopca włościańskiego, który także krzyczał „hurra“ i machał drugą chorągwią, z takim samym napisem. Tymczasem z pośród tłumów dały się słyszeć głosy: „Nierozchodźmy się, lecz idźmy, jak tu jesteśmy wszyscy na Newski prospekt!“ Inni zaś wołali: „Przeciwnie: rozejdźmy się jak najprędzej!.. W tym właśnie czasie nadbiegł *kwartalny nadziratel* (komisarz cyrkułowy) z kilkunastu stójkowymi policyantami, których burzyciele spokoju publicznego przyjęli wymyślaniami grubijańskiemi, a następnie i obelgami czynnemi, bijąc ich kijami i pięściami, obalając na ziemię i kopiąc nogami. Publiczność, przypatrująca się dotychczas w milczącem osłupieniu całej tej bezecnej historyi, ujrzawszy, że burzyciele stawili czynny opór policyi, dopełniającej swych obowiązków, pospieszyła z pomocą policyantom, złamała tłumy szaleńców zaciekłych, i przytrzymała z nich 32, w tej liczbie 11 kobiet. Wszyscy zaś inni, na widok niepomyślnego obrotu sprawy, rozpierzchli się w rozmaite strony.

Zatrzymanych burzycieli odesłano do aresztu i natychmiast zarządzono śledztwo.“

Taki jest opis całego zajścia, podany zanadto późno i zamknięty w formę zbyt suchą i ostrożną, aby w nim można było niedostrzedz ręki cenzora rządowego. Widzimy, że zajściu temu usiłują nienadawać żadnej doniosłości. Z niektórych jednak szczegółów, o których przemilczeć niezdołano, mianowicie: że za godło demonstracyi obrano słowa „ziemia i wola,“ które są znanym powszechnie hasłem socyalistów rosyjskich, że chorągiew czerwoną dano w ręce „chłopca włościańskiego“ i t. d., dorozumieć się łatwo, iż demonstracya petersburska była pierwszym głośnym objawem doktryn komunistyczno-socyalnych, propagowanych przez pisma rewolucyjne *Wpierod* i *Nabat*, a mających wielką liczbę zwolenników między młodzieżą wszelkich klas społeczeństwa moskiewskiego. Mamy też prawo spodziewać się, że ten pierwszy objaw nie będzie ostatnim: *C'est le prémier pas, qui coute!*

Sprawa wschodnia.

W sobotę 23go b. m. miało się odbyć pierwsze posiedzenie konferencyi w Konstantynopolu. „W prawem skrzydle pałacu ambasady rosyjskiej w Pera, jak piszą do *Köln. Ztg*, urządzono salę konferencyjną. Jestto nie wielki salonik o pięciu oknach. W około stołu grupuje się dziesięć foteli obitych zielonym aksamitem; przy ścianach sofy i krzesła tej samej barwy, tylko sukno pokrywające stół jest ciemnoczerwone, wbrew wszelkim tradycyom dyplomatycznym. Obrady konferencyjne nie będą więc „naradami przy zielonym stole.“ Na stoliku mniejszym pióra, kałamarze, papier i koperty różnej wielkości i formatu, na kominku marmurowym pali się wesoło ogień; a zwierciadło nad kominkiem odbija obraz gór otaczających Bosfor; z ram obrazu olejnego na ścianie południowej niebieskie oko cara Aleksandra, spokojnie i poważnie spogląda na — stół konferencyjny. Widok z okien salonu jest czarujący; obejmuje Bosfor i Złoty Róg, meczety w Scutari i Aga Sofia, wieżę seraskieratu i wieżę Galaty, Europę i Azyę. Cała piękność miasta siedmiu wzgórz roztacza się przed okiem zdumionego widza. Może umyślnie wybrano tę salę, może Ignatiew chciał *ad oculos* pokazać gościom swoim, jak usprawiedliwionem jest pragnienie Rosyan posiadania Konstantynopola, jak pięknie wyglądałby krzyż na kościele św. Zofii.“ I tak dalej rozpisuje się korespondent ze stanowiska politycznego o tem „pragnieniu Rosyan.“ Dotychczas jednak nie ma wiadomości, co zrobiono na pierwszem posiedzeniu, któremu pomimo przeciwnych twierdzeń, przewodniczył jednak pełnomocnik turecki Savfet basza i czy wogóle takowe się odbyło. Na konferencyach wstępnych ułożono bez Turcyi cały szereg wniosków, które w sobotę przedłożone być miały pełnomocnikom tureckim. W sobotę też jak się spodziewano, ogłoszoną została ze strony tureckiej **konstytucya**.

Donosząc o zamknięciu obrad konferencyj wstępnych, dzienniki rosyjskie powiadają, że musiały one ukończyć się pomyślnie, inaczej bowiem konferencye właściwe, których obrady mają rozpocząć się niezwłocznie, nieprzyszłyby były do skutku. Zadaniem konferencyj wstępnych — mówią *St. Pet. Wied.* pod d. 10 (22) grudnia — było wypracowanie projektów, na zasadzie których, mógłby być zawarty pokój między Turcyą a Serbią i Czarnogórą, tudzież wprowadzone reformy we wszystkich prowincyach słowiańskich półwyspu Bałkańskiego na pewnych i trwałych podstawach. „Nie ma wątpliwości, że konferencye wstępne musiały doprowadzić do pożądanego rezultatu, bo już 11 (23) grudnia otwierają się obrady konferencyj urzędowych, o których nawet jesteśmy już w stanie podać niejakie szczegóły.“ I opowiada następnie dziennik petersburski, że oprócz reprezentantów sześciu mocarstw europejskich, w konferencyach przyjmą udział dwaj przedstawiciele Porty: minister spraw zewnętrznych Savfet basza i poseł przy dworze berlińskim Edhem basza; że obrady rozpoczną się według programu już gotowego, który wszakże podlegać będzie roztrząsaniom i zmianom; i że nareszcie konferencye będą odbywały obrady nad przedmiotami następującemi: 1) Warunki zawarcia pokoju między Portą a Serbią i Czarnogórą; 2) określenie reform dla prowincyj słowiańskich; 3) uchwała rękojmij, mających zapewnić rzeczywiste wprowadzenie reform. „Z powyższego następstwa prac konferencyjnych widzimy, że przedmiot najważniejszy i najbardziej skomplikowany pozostawiono na sam koniec. Obrady nad pierwszemi dwoma punktami nie przedstawiają, jak się zdaje trudności żadnych, chociaż i one mogą doprowadzić do pewnych starć i nieporozumień, które jednakże łatwo będzie usunąć. Ale za to punkt trzeci bardzo łatwo stać się może szkopułem, o który rozbiją się wszelkie usiłowania dyplomatów dążące do załatwienia sprawy wschodniej w drodze pokoju, chociaż Rosya okazuje tyle gotowości do ustępstw (!) ile tylko okazać może mocarstwo pierwszorzędne bez ujmy godności swej i powagi, a nadewszystko bez ujmy interesów, których obronę wzięła na siebie“. W ogólności dziennik petersburski przewiduje, że obrady konferencyj będą bardzo ożywione, pełne trudności i muszą się przeciągnąć długo, a to tak, że w najlepszym razie ukończą się zaledwie około połowy stycznia (nowego stylu); ponieważ zaś termin zawieszenia broni upływa jak wiadomo, 1 stycznia, trzeba więc będzie niechybnie termin ów przedłużyć na czas jakiś. Następnie *St. Pet. Wied.* opowiadają, że powstańcy Bośni i Hercegowiny wręczyli członkom konferencyj memoryał, w którym powtarzają wszystkie zażalenia, rozmaitemi czasy, od rozpoczęcia wojny na półwyspie Bałkańskim, już przedłożone rządom europejskiem. W memoryale tym, którego autorowie odzywają się w imieniu całej ludności chrześciańskiej Bośni i Hercegowiny, wyłożone są żądania rajów w następujących sześciu punktach: 1) Połączenie obu tych prowincyj w jedną całość administracyjną; 2) złączonemi w ten sposób prowincyami zarządzać ma gubernator chrześcianin, wyznaczony przez Portę najmniej na lat ośm; 3) prowincye mają płacić Sułtanowi pewny podatek, który atoli niepowinien przewyższać cyfry podatków, płaconych obecnie; 4) w prowincyach tych wprowadzić się ma obszerny samorząd gminny; 5) wszyscy Hercegowińcy i Bośniacy otrzymają na własność pewną ilość ziemi bez żadnego za to wynagrodzenia pieniężnego; 6) w Bośni i Hercegowinie ustanowić się ma zgromadzenie prawodawcze, przed którem gubernator, wyznaczony przez Portę, winien zdawać sprawę ze swych czynności, jako minister odpowiedzialny. „To jest program Bośni i Hercegowiny — powiada dziennik petersburski, co się zaś tyczy Serbii i Czarnogóry, ponieważ konferencye odrzuciły myśl dopuszczenia do udziału w swych obradach specyalnych reprezentantów tych księstw, przeto książęta Milan i Mikołaj przysłali także swój memoryał, którego treść zresztą nie jest nam jeszcze wiadomą. Wiemy tylko, że oba te memoryały: Bośniacko-Hercegowiński i Serbsko-Czarnogórski, wręczone zostały jenerałowi Ignatiewowi, który też podda je pod obrady konferencyj.“

Zwracając się następnie do wiadomości o usunięciu w. wezyra Ruždy-baszy i mianowaniu na jego miejsce Mitada baszy, dziennik petersburski wyprowadza z tej zmiany złą bardzo wróżbę dla pomyślnego zakończenia konferencyj i w ogólności dla pokojowego rozstrzygnięcia sprawy wschodniej, „pomimo, że konferencye przedwstępne zdają się obiecywać koniec dobry“. I motywuje to w sposób następujący: „Nowy w. wezyr jest zaciętym nieprzyjacielem Rosyi; sprzeciwia się i opiera energicznie wszelkim ustępstwom, obstając przy tem, aby wprowadzenie reform pozostawionem było samej Porcie, i w tym też celu wypracował był znaną swą konstytucyę mając nadzieję, że za pomocą tego „kuglarstwa“ uniknie interwencyi Europy i jej opieki nad Słowianami. W takich tedy okolicznościach, mianowanie Mitada baszy w. wezyrem uważamy za wróżbę bardzo niepomyślną, a raczej — powiedzmy otwarcie — za wyzwanie do walki całej Europy, a w szczególności — Rosyi. Jakkolwiek nieprawdopodobnym, a nawet potwornym wydaje się na pozór domysł, że Turcya zamierza rzucić rękawicę całej Europie, domysł ten atoli nie jest pozbawionym pewnego prawdopodobieństwa. Turcya bowiem ma samopoznanie nieudolności własnej, wie, że bądź co bądź, dni jej istnienia policzone są i niedługie, przekonaną też jest, że jeżeli nawet zdoła drogą ustępstw pewnych zyskać na jakiś czas pokój, to zyska go nie na długo i koniec końców będzie musiała uciec się do wojny. Rozumuje sobie zatem mniej więcej w sposób taki: jeżeli już wojować, to lepiej teraz, kiedy wojenne siły Turcyi są naprężone do najwyższego stopnia, kiedy dzikie hordy Czerkiesów i baszybozuków nieostygły w fanatyzmie, są pod bronią i łakną krwi chrześciańskiej“. „Oto dla czego — kończą *St. Pet. Wied.* nie wahamy się nadawać ostatniemu przesileniu ministeryalnemu w Turcyi znaczenia bardzo niepokojącego. Spodziewamy się nawet, że pełnomocnicy tureccy zasiądą teraz do obrad konferencyjnych z mocnem postanowieniem opierania się wszelkim reformom, wymaganym przez mocarstwa europejskie i nad wszelkie propozycye reprezentantów tych mocarstw, pod wpływem przeważnym nowego w. wezyra Mitada baszy, odpowiedzą stanowczem *non possumus*, czyli inaczej, że konferencye skończą się — wypowiedzeniem wojny!“

— O zagodzeniu sprawy „Marosza“ pisze półurzędowa *Polit. Corr.* co następuje: „Jak nam donoszą telegrafem z Zemunia, rząd serbski udzielił zadośćuczynienia żądanego przez rząd austro-węgierski w sprawie monitora „Marosz“, a udzielił go we wszystkich punktach, w całej osnowie, z całą gotowością, wskutek czego żądane salutowanie flagi austro-węgierskiej wywieszonej na monitorach dunajskich nastąpić ma dziś o godz. 2 po południu w sposób uroczysty“. Zdaje się jednak, że cała sprawa nie skończy się na salutowaniu monitorów, albowiem komendant twierdzy usunięty został z posady i wytoczono tak przeciw niemu, jak przeciw wszystkim winnym śledztwo według przepisów ustawy wojskowej serbskiej. Słychać także, iż nastąpi jeszcze formalne usprawiedliwienie się ze strony księcia. O zerwaniu jednak stosunków dyplomatycznych między Serbią i Austryą, o czem niektóre dzienniki pisały, urzędownie podczas całego zajścia nie było mowy, gdyż od pierwszej chwili Serbia okazała gotowość dać żądane zadośćuczynienie.

Kronika miejscowa i zagraniczna.

Kraków 27 grudnia. Sprawdziło się stare przysłowie: „Jeźli św. Barbara po wodzie, Boże Narodzenie po lodzie“. W dzień św. Barbary 4go b. m. było słotno i błotno, we Święta zaś był mróz silny dochodzący kilkunastu stopni. W ogóle rzec można Święta tegoroczne pod względem pogody były lepsze niż się spodziewać można było po dość długo trwającej słocie.

— W Muzeum techniczno-przemysł. krakowskiem rozpoczną się od Nowego Roku kursa handlowe wieczorne dla mężczyzn. Na kursach tych jak i sześciu lat poprzednich wykładane będą: Rachunkowość kupiecka, prowadzenie ksiąg handlowych pojedyńcze i podwójne, prawo wekslowe, zarysy prawa handlowego i ustawy przemysłowej, korespondencya handlowa, towaroznawstwo teoretyczne i praktyczne, ekonomia społeczna, jeografia handlowa i język niemiecki. Kursa te utrzymywane od sześciu lat własnym kosztem Dyrektora Muzeum, a zasilone tylko dwa razy datkiem prywatnych osób, z powodu wyczerpania się funduszów zostały zawieszone w bieżącym roku. Gdy jednakże po trzechletnich bezowocnych staraniach ministeryum handlu przyszło obecnie z jednorazową pomocą, zasiłek ten przedłużył jeszcze na rok jeden życie zakładu; czy po siedmiu latach istnienia fortuna będzie sprzyjać zakładowi, przyszły rok pokaże.

— Na Wystawę Towarzystwa przyjaciół sztuk pięknych w Krakowie nadeszły: Ludomiła **Benedyktowicza** Portret mężczyzny w średniowiecznym stroju; Teofila **Lenartowicza** Portret śp. Ludwiki z Bądenich Byszewskiej, płaskorzeźba z kararyjskiego marmuru.

— Podczas ostatnich egzaminów ścisłych rządowo-lekarskich w Krakowie, uznani zostali za uzdolnionych do osiągnięcia stałej posady w publicznej służbie zdrowia przy władzach polityczno-administracyjnych, doktorowie medycyny: Alfred **Berggrün** z Szczurowej, Antoni **Broniowski** z Sokala, Ignacy **Jendl** z Drohobyczy, Konstanty **Męciński** z Przemyśla, Ferdynand **Obtułowicz** i Jan **Radek** z Krakowa.

— Zapowiedziane przed świętami przedstawienie na benefis p. Szymańskiego trzech-aktowej komedyi Bariera p. t. *Najnowszy skandal (les Scandales d'hier)*, w przekładzie p. Podwyszyńskiego nastąpi jutro (we czwartek). Sztuka ta, jakeśmy już donieśli, miała wielkie powodzenie w Paryżu. Spodziewać się należy, że ta okoliczność i benefis utalentowanego artysty, wystarczą za zachętę dla publiczności, do licznego zebrania się w teatrze.

— Otrzymujemy następujące pismo:

Zanim kto pospieszy z trwalszą pomocą dla Zygmunta Bogusza **Stęczyńskiego** przyciśnionego chorobą i niedostatkiem, składają Zofia Ś., Marya D. i Wanda E. zebrane podczas dziecinnego teatrzyku 4 złr. dla tegoż, przypominając jednocześnie, iż Z. Stęczyński wydaniem znanych prac literackich i rytowniczych jako to: Album widoków galicyjskich 1853. Opis Krosna 1862. Okolice Galicyi 1847, Pamiątka malownicza 1852. Pieniny i Tatry 1860. Kalendarz stuletni 1873. Krakowiak 1848. Ryszard z Krzyżanowic 1875. Katedra na Wawelu 1864. Tatry w 24 obrazach 1860. Widoki okolic Krakowa 1852. Zbójcy w Galicyi 1860. Gawroński Kon. Historya Święta z 23 litografiami Stęczyńskiego 1861, dosługiwał się uznania ziomków od lat trzydziestu i nigdy nie zszedł z drogi uczciwego pisarstwa, co w dzisiejszych czasach nie małą jest zaletą. *Ł.*

— W policyi złożono łańcuch żelazny z obręczą, znaleziony w sobotę rano na ulicy Grodzkiej; książkę do nabożeństwa, znalezioną na ulicy teatralnej przez Grzegorza Bujaka, stróża teatralnego.

— W niedzielę rano znaleziono w sieni domu pod L. 88 na Kaźmierzu zmarzniętego Michała Gąsowicza, wyrobnika, liczącego lat 64, mieszkającego w tej kamienicy. Wszelka pomoc lekarska była bezskuteczna. Zwłoki jego odwieziono do kliniki. Także na Kaźmierzu pod L. 39 Franciszek Guzikiewicz, rymarz, posprzeczawszy się ze swemi współlokatorami, pchnął jednego z nich nożem w szyję bardzo niebezpiecznie. Guzikiewicza odstawiono do sądu. W piątek zaś straż policyjna przytrzymała na tem samem przedmieściu Jana Łatę, wyrobnika z Białej, gdy sprzedawał parę sztuk bielizny damskiej. W dalszem śledztwie wykryto, że bielizna ta pochodziła z kuferka, skradzionego dzień pierwej w okolicy Biertowic z pojazdu. W kuferku tym znajdowały się oprócz bielizny relikwie i kosztowności za 300 złr. Wszystkie skradzione przedmioty, strażnik policyjny Merkl znalazł częścią w Biertowicach, częścią w Mogilanach, gdzie je ukryto.

— Dyrekcya kolei galicyj. Karola Ludwika ogłasza, iż d. 22go b. m. wieczór pociąg pośpieszny jadący z Podwołoczysk do Lwowa, wpadł w dworcu w Barszczowicach na pociąg towarowy, a wskutku tego dwóch podróżnych odniosło kontuzyę a konduktor pocztowy zadraśnięty był w czoło. Ze służby kolejowej kontrolor ruchu jadący na lokomotywie małą otrzymał kontuzyę na czole. Osoby jadące pociągiem pośpiesznym przesiadły się do innego pociągu i przybyły o 4 godziny później do Lwowa. *Gaz. Narod.* dowiaduje się od osób tym pociągiem przybyłych, że na torze, na który pociąg ten wjeżdżał zwolna, ustawiono pociąg towarowy bez dania żadnego znaku, że tor zajęty. Maszynista Stanisław Hoszowski wstrzymał wprawdzie pociąg i osłabił zwarcie się. Najmocniej ranni są konduktor pocztowy, kontrolor ruchu Patsch, docent uniwersytetu X. Wieliczko, któremu musiano zszywać skórę na czole, Hoszowski i hamowacz jeden. Reszta osób doznała małego obrażenia. Nikt nie był ciężko ranny.

— Namiestnictwo udzieliło Komitetowi wystawy krajowej rolniczo-przemysłowej we Lwowie pozwolenie zbierania składek na rzecz tej wystawy po koniec czerwca 1877 r.

— Minister Ziemiałkowski nabył majątek Dębowiec pod Jasłem.

— O zapomogi nadzwyczajne, dozwolone dla duchowieństwa katolickiego na rok 1876, ustawą z d. 18go marca 1876, podało się z Galicyi i Wielkiego księstwa Krakowskiego w rz. kat. dyecezyach: lwowskiej 198 księży; przemyskiej 260; tarnowskiej 334; krakowskiej 21; w dyecezyi orm. lwowskiej 6; w gr. kat.: lwowskiej 1166; przemyskiej 681; razem 2666 księży. Otrzymało zaś w dyecezyach rzymsko-katolickich: lwowskiej 180 księży, 11,100 złr.; przemyskiej 232 księży, 14,525 złr.; tarnowskiej 277 księży, 16,950 złr.; krakowskiej 15 księży, 800 złr.; w dyecezyi orm. lwowskiej 6 księży 450 złr.; w gr. kat. dyecezyach: lwowskiej 1032 księży 73,800 złr.; przemyskiej 599 księży, 43,275 złr.; razem tedy 2341 księży otrzymało 160,900 złr. Nie otrzymało zaś w dyecezyach rzym. kat.: lwowskiej 18 księży; przemyskiej 28; tarnowskiej 57; krakowskiej 6; w gr. kat. dyecezyach: lwowskiej 134; przemyskiej 82 księży, razem 325, z których dla jednego wydanie zapomogi pozostało w zawieszeniu.

— O wielkim pożarze odbiera *Gaz. Lwowska* wiadomość z Hruszowa, w powiecie Jaworowskim. Dnia 14go b. m. o godzinie 11ej przed południem zgorzała tam stajnia rządowa, w której było ulokowanych 57 koni pułku ułanów Nr. 8 stojącego załogą w Hruszowie. Przyczyna pożaru dotąd niewiadoma. Starostwo jaworowskie na wiadomość o tym wypadku zarządziło bezzwłocznie rozlokowanie ludzi i koni ze spalonej stajni po zagrodach wiejskich dwóch sąsiednich gmin, Kłonnic i Szczepłotów.

— Piszą nam z Rzymu: Instytut archeologiczny na Kapitolu rozpoczął d. 15go grudnia, dzisiaj, piątkowe swoje posiedzenia wielkiem publicznem zebraniem. Zostając pod zarządem Akademii berlińskiej, należy da najpoważniejszych korporacyj naukowych w Rzymie i w ciągu długoletniego istnienia swego, wielkie położył zasługi w studyach starożytności. Wszakże po części przypisując je znakomitym jego dyrektorom Henzenowi i Helbigowi, nie należy zapomnieć o żywym udziale sławnych włoskich i cudzoziemskich archeologów, zasilających go swemi pracami. Na wstępie prof. Helbig zdał sprawę o wykopaliskach w Olimpii, odbywanych kosztem rządu pruskiego. Wiadomo, że Komisya tam posłana nietylko odkryła dawną, wiekopomną świątynię, lecz i mnóstwo rzeźb po części z czasów Fidyasza, które znacznie zmienią dotychczasowe pojęcia o sztuce greckiej. Prelegent objaśniał wykład swój fotografiami, zdjętemi na miejscu. Po nim prof. Michał de Rossi, brat słynnego chrześciańskiego archeologa, rozwodził się nad poszukiwaniami, jakie w tem lecie odbył na Monte Cavi, w klasztorze Pasyonistów, wznoszącym się na zwaliskach świątyni Latyńskiego Jowisza. Przekonał się o dwóch faktach, których dotąd mało kto się domyślał, że góra w czasach przedrzymskich prawdopodobnie była zamieszkaną, a świątynia według najdawniejszego zwyczaju, była raczej miejscem ogrodzonem, z ołtarzem w pośrodku, aniżeli gmachem podobnym do świątyń greckich. Trzeci profesór mówił o malowidle na wazonie greckim ale przedmiot, acz z wielką traktowany znajomością, zbyt szczegółowy, abym miał zająć uwagę czytelników. Zebranie było liczne i świetne, dopiero na niem można było przekonać się, ilu sławnych starożytników z wszystkich narodów przebywa w tem mieście.

— Bankier angielski Rose w Palermo, którego przez kilka tygodni trzymali zbójcy dla wydobycia zeń bogatego okupu, wypuszczony na wolność, niechciał zeznać, za jaką cenę odzyskał wolność i gdzie go trzymano. Tak straszną jest spółka rozbójników, która w Sycylii grasuje i ma swoich wspólników w najwyższych nawet sferach społeczności, a kto ją zbradzi, ten może być pewnym, że zginie z tajemniczej ręki. W samym nawet parlamencie zarzucano rządowi, że nie uwzględnia przy ściganiu łotrów w Sycylii ustaw zasadniczych. D. 6go grudnia zdarzył się w Palermo wypadek, iż policya uwiadomiona przez pewnego Włocha, czasowo w Palermo bawiącego, że mu listownie kazano na wskazanem miejscu złożyć pewną kwotę pieniężną, pochwyciła tego, który pieniądze podniósł, a tym spólnikiem rozbójników był wysłużony pułkownik Jan Bassi, człowiek z siwym włosem i dostatecznie zamożny.

— W Londynie zastrzelił z rewolweru na ulicy Izaak Marx z królestwa Polskiego, komisanta Fryderyka Bernarda, który mimo danego słowa, nie chciał się z jego siostrą ożenić. Sąd przysięgłych skazał Marxa d. 14go grudnia na szubienicę. Obrońca obżałowanego starał się dowieść, że klient jego podlega chwilowym napadom obłąkania, czemu jednak lekarze zaprzeczyli.

— Na wybrzeżu szkockiem wydarzyły się w piątek i sobotę przed Świętami liczne wypadki rozbicia okrętów; około 100 osób straciło życie w tych dwóch dniach. Od 14 dni zaś rozbiło się na wybrzeżu szkockim 120 okrętów, przyczem utonęło 200 ludzi. Pomiędzy temi okrętami znajduje się także kilka niemieckich.

TEATR. We czwartek dnia 28go grudnia: Na dochód Józefa **Szymańskiego**: Komedya w 3 aktach, Bariera, przekład Podwyszyńskiego: *Najnowszy Skandal.* (Les Scandales d'hiér). — Początek o godzinie 7ej.

— Wystawa nieustająca Towarzystwa Przyjaciół sztuk pięknych otwarta codziennie od godz. 11ej do 4ej prócz poniedziałku. Wstęp w niedzielę 15 centów w dni powszednie 30 centów.

— Dnie 23, 24, 25 i 26go grudnia pochmurne ale mroźne; termometr dnia 23go doszedł tylko do — 6·0 od — 11·0 C., dnia 24go do — 9·0 od 13·0 C., dnia 25go do — 10·6 od 13·0 C., a dnia 26go do — 10·2 od — 15·0 C. Barometr przez te dni szedł zwolna w górę; o 6ej rano dnia 27go grudnia stan jego był 752·7 mill., termometru — 18·4 C. — Wiatr zachodni ostry.

— We czwartek dnia 28go grudnia: Św. Młodzianków męczenników.

Gospodarstwo, przemysł i handel.

Wiedeń 24 grudnia.

Jeżeli niema wypadków albo wiadomości politycznych, któreby mogły targowi dać impuls w tym lub owym kierunku, natenczas interesa niemal zupełnie spoczywają, bo sytuacya ekonomiczno-finansowa jest tak monotonna, że się z tej strony ożywienia tranzakcyi spodziewać nie należy. Zamach Serbów na statek wojenny austryacki zaniepokoił tylko chwilowo, bo się wnet przekonano, że ten wypadek nie będzie powodem do żadnych nowych zawikłań, a przynajmniej, że natychmiastowych bezpośrednich następstw obawiać się nie trzeba; gdy jednak wogóle, co się tyczy przeszłych konstellacyj politycznych, przeważa nieufność, przeto wszystko powróciło do dawnej stagnacyi. Może być — lecz to zależy od przebiegu i rezultatów konferencyi zasiadającej w Stambule — że nam styczeń coś zajmującego przyniesie. Słychać bowiem, że po świetnem powodzeniu subskrypcyi na rentę austryacką, syndykat Rotschildowski chce wystąpić z emisyą renty złotej węgierskiej, którą już rok temu nabył i zapłacił. Ponieważ tu chodzi o walor 5cio procentowy, przeto biorąc za normę kurs 56 w złocie płacony za 4ro procentową rentę austryacką, żądanoby może 70 w złocie co obliczywszy po dzisiejszej cenie dewizy Londyn, wypadnie na 88% w banknotach. W takim razie syndykat wyszedłby na swoje, a nawet zrobiłby doskonały interes, ale pytanie, czy po tych warunkach na rentę węgierską amatorów znajdzie i czy mu nie wypadnie skromniejsze stawiać żądania.

Od 22 b. m. renta austryacka w złocie figuruje na kurscetlu urzędowym, na którym dzienny jej kurs oznaczony jest w banknotach. Wczoraj płacono ją po 71, co licząc w przecięciu po 10.10 za dwudziestofrankówkę, znaczy tyle, co 56,30 w złocie. Jeżeli ten kurs się utrzyma, widoki dla renty węgierskiej byłyby wcale nie złe. Pominąwszy to urzędowe okazanie się renty austryackiej na tutejszym targu, oznaczenie przez dyrekcyę Banku Narodowego dywidendy przypadającej na rok 1876 na akcyę tego instytutu, było drugiem wydatniejszem zdarzeniem ubiegłego tygodnia. Oprócz wypłaconych już w lipcu 21 złr., postanowiła dyrekcya rozdać jeszcze po 23 złr. 80 cnt., skutkiem czego całoroczna dywidenda wynosi po 44 złr. 80 cnt. od akcyi, czyli $7^{46}/_{100}$ % od nominalnej wartości 600 złr.

Od roku 1820, w którym dochód wynosił 46 złr. 20 kr., nie w ówczesnej, ale w teraźniejszej walucie austryackiej, czyli $7^{33}/_{100}$ % rocznie, od 1831 do 1840 roku po 77 złr. 59 cnt., czyli po $12^{31}/_{100}$ % rocznie, od 1841 do 1850 roku po 76 złr. 75 cnt., czyli po $12^{1}/_{100}$ %, od 1851 do 1860 roku po 70 złr. 35 cnt., czyli $10^{28}/_{100}$ % rocznie, od 1861 do 1870 roku po 52 złr. 32 cnt., czyli po $7^{42}/_{100}$ % rocznie. Za rok 1871 wynosiła dywidenda po 58 złr. od akcyi, czyli $9^{66}/_{100}$ %, za 1872 rok 64 złr. 40 cnt., czyli $10^{76}/_{100}$ %, na rok 1873 rozdano po 67 złr. od akcyi, czyli $11^{16}/_{100}$ %, za 1874 rok po 60 złr. 50 kr. od akcyi, czyli $10^{83}/_{100}$ %, nareszcie dochody 1875 roku pozwoliły jeszcze wypłacić po 50 złr. od akcyi, czyli $8^{33}/_{100}$ % od nominalnego kapitału 600 złr.

Skutkiem ogłoszenia dywidendy, akcye Banku Narodowego spadły o 7 złr., doprawdy nie wiedzieć dla czego, bo jeżeli rezultat tegoroczny dowodzi bardzo wymownie, że ruch interesów pozostawia niemało do życzenia, to przecież stagnacya teraźniejsza nie jest dla nikogo tajemnicą i wiadomem było każdemu, że na dochody banku odddziaływać musiała. Wykaz urzędowy tyczący się handlu zewnętrznego Austryi świadczy, że wartość importowanych od 1go stycznia do 31 października r. b. produktów i towarów, wynosiła 422,971,272 złr., czyli o 32,576,113 złr. mniej niż w ciągu pierwszych dziesięciu miesięcy roku zeszłego, a wartość wywiezionych artykułów handlu i wyrobów, dochodziła do 416,058,702 złr., czyli o 6,133,121 złr. więcej, niż od 1go stycznia do końca października 1875 r. Lubo więc zawsze suma przywozów jest większa niż wartość wywozów, to jednak trzeba przyznać iż w porównaniu do bilansu zeszłorocznego, zaszła w tym stosunku dość korzystna różnica. Lecz wejrzawszy w szczegóły, można się przekonać, że ta zmiana wypada prawie jedynie na korzyść tranzytowego handlu; i tak n. p. zwiększył się wywóz kolonialnych towarów, których Austrya przecież nie produkuje, o blizko 7 milionów, ale się zmniejszył o tę samą prawie sumę na towarach niciarych i wełnianych, które w Austryi są wyrabiane, i o 6 milionów na maszynach różnego rodzaju, w miejscu produkowanych, oraz o 1,200,000 złr. na metalach w stanie surowym i na pół przerabianym i o więcej niż półtrzecia milionów złr. na towarach metalowych. Najznaczniejsze powiększenie znać na wywozie tytoniu (o 2,500,000 złr.) i materyj palnych (3,700,000 złr.); to ostatnie ztąd głównie pochodzi, że jak wiadomo, zachodnio-północne Niemcy biorą od pewnego czasu z kopalni czeskich znaczne ilości węgla kamiennego. Dalej powiększył się wywóz papieru, wyrobów papieru, ze słomy i ze szczeci o 1,800,000 złr., o 700,000 złr. na wyrobach skórzanych i blizko o milion złr. na zbożu i ogrodowiznach, których wywóz równocześnie zmniejszył się o złr. 2,600,000. Dochody celne — nie rachując Węgier i Dalmacyi — zmniejszyły się o półtora miliona. Za to ruch szlachetnych kruszców i monet złotych, srebrnych powiększył się w pierwszych dziesięciu miesiącach r. b. o 30,925,000 złr., z których 16,500,000 złr. przypada na przywóz, a 14,425,000 złr. na wywóz tych artykułów międzynarodowego handlu.

Z tem wszystkiem, powyższe cyfry dowodzą, że jeszcze nie mamy czynnego bilansu handlowego, ponieważ na zmniejszeniu wywozu fabrykatów krajowych zawikłania na Wschodzie najbardziej wpływają, niema w tej chwili żadnej nadziei, aby się ten stosunek do końca roku na lepsze odmienił.

NADESŁANE.

Wenta przyniosła ogółem 3500 złr. Zapłacono pp. kupcom 724 złr., różne koszta 104 złr. Muzyka i gaz uprzejmie zmniejszyły swe ceny. Czystego dochodu zostaje więc 2672 złr. Dziękując Bogu, za tak pomyślny skutek usiłowań naszego Towarzystwa, widzimy z prawdziwą przyjemnością, że Wenta, rzecz, i nazwa przyjęły się zupełnie na gruncie krakowskim, przypominając ową Wentę hotelu Lambert, która przez lat więcej 40 przynosiła szczodrą pomoc naszym braciom, w tułactwie.

Zofia Wodzicka.

D. 26go grudnia 1876 r.

PRZEGLĄD POLITYCZNY.

Depesze telegraficzne.

Tryest 23 grudnia. Na dzisiejszem uroczystem posiedzeniu Rady miejskiej w nowym jej składzie Namiestnik przyjął ślubowanie 53 radzców miejskich. Po czem obrano burmistrzem Dra d'Angeli, zastępcą burmistrza Hermeta i Pitterego.

Monachium 23 grudnia. Król wysyła dowodzących jenerałów obu bawarskich korpusów armii do Berlina dla złożenia powinszowań Cesarzowi siedemdziesiątej rocznicy służby wojskowej.

Berlin 23 grudnia. Zapowiadana przez tutejsze dzienniki amnestya dla politycznych zbrodniarzy i przestępców zostanie ogłoszoną 22go marca jako w osiemdziesiątą rocznicę urodzin Cesarza. Stronnictwo narodowo-liberalne zgodziło się na odłączenie stronnictwa postępowego, co też po świętach w odezwach wyborczych ma znaleść wyraz. Zaprzeczają pogłoskom o bliskim ustąpieniu ministra Leonhardta.

Berlin 23 grudnia. *Reichsanzeiger* podaje dekret nadający wielki krzyż orła czerwonego z liśc em dębowym ministrowi sprawiedliwości Leonhardtowi. *Nord Allg. Ztg* utrzymuje wbrew doniesieniom innych dzienników, że sejm pruski zbierze się na nowo 12 stycznia.

Wersal 23 grudnia. Senat uchwalił budżet ministerstwa oświaty i nie wchodził po większej części w okrojenia, jakie uchwaliła Izba deputowanych. Następnie uchwalono budżet ministerstwa finansów i budżet dochodów. We wtorek rozprawy zostaną podjęte, aby ułatwić prawomocność ustawy finansowej jeszcze przed Nowym Rokiem.

Paryż 23 grudnia. Ajencya Havasa pisze: Ponieważ Niemcy odmówiły udziału w wystawie powszechnej, a regulamin wystawy dozwala porozumiewania się z zagranicznymi wystawcami tylko za pośrednictwem mianowanych przez dotyczące rządy delegatów, przeto rząd francuski nie będzie mógł odpowiedzieć indywidualnym życzeniom niemieckich przemysłowców. Zresztą takiemi zdają się być przedstawienia i życzenia gabinetu berlińskiego.

Paryż 23 grudnia. *Moniteur* powiada: Tylko nieprzyjaciele Turcyi mogą jej doradzać odrzucenie postanowionego w Konstantynopolu planu pacyfikacyjnego. Interes jeograficzny Turcyi nie wchodzi w grę. Nie żąda się od niej niczego, coby nie należało do normalnego i regularnego zaznaczenia akcyi europejskiej na Wschodzie.

Bruksella 23 grudnia. W kołach rządowych zaprzeczają doniesieniom dzienników, jakoby istniała belgijska depesza w sprawie użycia wojsk belgijskich do okupacyi Bułgaryi.

Haga 22 grudnia. Dziś wniesiono w Izbie przedłożenie o nauczaniu początkowem. Przedłożenie wprowadza zasadę bezwyznaniowości w szkołach początkowych, podniesienie pensyi nanczycieli i zmianę systemu nauczania.

Londyn 24go grudnia. Ogłoszenie konstytucyi tureckiej nieprzyczyni się do wyjaśnienia sytuacyi, bo nierozwiązuje kwestyi rękojmi. *Observer* mniema, że konstytucya wzorem tych, które na kontynencie wywołane zostały wstrząśnieniami rewolucyjnemi, niezmniejsza obaw wojennego rozwiązania sprawy. Układy z Belgią były dotąd bezskuteczne. Nie było urzędowej zamiany depesz. Nubar pasza wyjechał z Paryża do Konstantynopola. Układy z nim o wejście do służby tureckiej dotąd są bezskuteczne, gdyż oczekuje przywołania przez Kedywa. Gdyby to zawiodło, przyjmie Nubar urząd turecki np. gubernatorstwo w Bułgaryi. Giełda jest zamkniętą do środy.

Rzym 22go grudnia. Izba ukończyła rozprawy budżetowe, uchwaliła ustawę o urzędnikach i odroczyła się do 15 stycznia.

Petersburg 23 grudnia. W kwestyi zabezpieczenia chrześcian w Turcyi i rękojmi dla trzech zbuntowanych prowincyj, będzie musiała Porta przystępując do konferencyi złożyć stanowcze deklaracye, mimo tego, że Midat pasza chce znaleść wybieg w ogólnych reformach. Jedynie przez podobną deklaracyę położenie może się wyjaśnić. Rosya tymczasem dowiodła na wstępnych konferencyach, w których jenerał Ignatiew miał pozostawioną szeroką swobodę działania, że ogranicza się na tym głównym punkcie i nie chce wywoływać ogólnej sprawy wschodniej a żąda tylko rzeczywistych rękojmij dla bezpieczeństwa chrześcian w trzech prowincyach, które podniosły oręż. Wobec spokojnego przebiegu narad wstępnych między reprezentantami mocarstw, uderza tu tem więcej gwałtowny artykuł zaczepny przeciw Austro-Węgrom, z jakim wystąpił świeżo *Gołos* najbardziej rozpowszechniony tu dziennik. Wobec podobnego objawu usposobień rozgorączkowanych, należy wskazać, że *Gołos* nigdy oficyalnych nie podaje artykułów.

Moskwa 22go grudnia. Tutejsza prasa ocenia w tym samym duchu co prasa petersburska demonstracye 18 grudnia przed kazańską cerkwią. Podobnie jak gazeta petersburska nazywa czyniących zbiegowisko lalkami, które na sznurku poruszają ręce zagraniczne; *Moskowskije Wiedomosti* sądzą, że szalona demonstracya była była manewrem cudzoziemskim. *Nowoje Wremia* pisze, że zaburzenie spokojności budzi oburzenie i odrazę w ludności.

Konstantynopol 23 grudnia. Konstytucya turecka została dzisiaj uroczyście ogłoszoną. Zawiera ona w głównych rysach następujące postanowienia: Niepodzielność państwa. Sultan jest kalifem muzułmanów i panującym nad wszystkiemi Ottomanami. Posiada równe przywileje jak wszyscy konstytucyjni monarchowie zachodu. Poddani państwa zowią się Ottomanami. Wolność ich jest nietykalną. Islam jest religią panującą bez charakteru teokratycznego, i nie ma innego odróżnienia. Przywileje religijne gmin i wolność wszystkich wyznań poręcza się. Dalsze punkta są następujące: Wolność prasy i nauczania; obowiązkowe wykształcenie elementarne, prawo stowarzyszeń, prawo petycyi do Izb, równość wszystkich wobec prawa, urzęda publiczne są przystępne dla wszystkich bez różnicy wyznań, równy podział podatków, których ściągnięcie musi się bezwarunkowo odbywać na mocy ustawy. Własność jest poręczoną, prawo domowe jest nienaruszalne. Atrybucye sądowe ułożone zostaną stanowczo. Nikt nie będzie pozbawiony swego właściwego sędziego. Rozprawy są publiczne. Przyznaje się prawo obrony. Wyroki będą ogłaszane. Prokuratorya nie ma się mięszać w sprawy sądowe. Konfiskaty, pańszczyzny, tortury i męczarnie są zakazane. Ministrowie są odpowiedzialni. Mogą być oskarżeni przez Izbę sądzeni przez najwyższy trybunał, składający się z wyższych urzędników sądowych jak i administracyjnych. Urzędnicy nie mogą być usunięci z posad bez podstawy prawnej. Pozostają i nadal odpowiedzialnymi. Fakt, że otrzymali rozkaz od przełożonego, nie uwalnia ich od odpowiedzialności, jeżeli wydany rozkaz sprzeciwia się ustawie. Utworzone zostaną dwie Izby: Izba deputowanych i senat. Sułtan przesyła do nich orędzie. Mają one wolność głosowania i wypowiedzenia swego zdania. Mandat z instrukcyą nie jest dozwolonym. Inicyatywa o ustawodawstwie należy do ministrów i Izby deputowanych. Przedłożone Izbie ustawy i przejrzane przez senat otrzymają sankcyę sułtana. Senat ma prawo odrzucić ustawy wymierzone przeciw konstytucyi, lub odesłać je napowrót do Izby. Deputowani są nietykalni. Izba uchwala ustawy według artykułów, a budżet według rozdziałów. Posady sędziów i urzędników są stałe. Utworzoną zostanie Izba obrachunkowa, której członkowie nie mogą być z posad usunięci bez zezwolenia Izby. Izba ta przedłoży w końcu każdego roku Izbie deputowanych dokładne sprawozdanie rachunkowe. Administracya w prowincyach zaprowadzoną zostanie na najszerszych podstawach decentralizacyi. Utworzone zostaną wybieralne rady jeneralne i municypalne. Konstytucya może być zmienioną tylko przez uchwałę obu Izb, sankcyonowaną przez sułtana.

Konstantynopol 23 grudnia. Dziś w południe odczytano konstytucyę w obecności ministrów, dygnitarzy publicznych i wielkiej liczby ludu. Po odczytaniu zagrzmiały salwy z dział. Konstytucya oznacza wybory przez tajne głosowanie; na 50,000 ludzi wypada jeden deputowany. Osobna ustawa oznaczy sposób wyborów. Mandat poselski nie może być połączonym z żadnym urzędem publicznym z wyjątkiem teki ministeryalnej. Deputowani otrzymują przez sesyę, która trwa od listopada do marca po 4600 franków; senatorowie są dożywotnio mianowani przez sułtana i otrzymują 2300 franków pensyi miesięcznej.

Konstantynopol 23 grudnia. Dziś o godz. 2éj po południu odbyło się w pałacu admiralicyi pierwsze posiedzenie konferencyi. Przewodniczył Savfet pasza, sekretarzami byli Karatheodory effendi, Serkis effendi i hr. de Mony. Członkowie konferencyi zamienili najprzód swoje pełnomocnictwa. Wkrótce po otwarciu konferencyi powstał Savfet pasza i rzekł: „Salwy z dział ogłaszają w téj chwili konstytucyę, która ma zmienić państwo tureckie.“ Następnie odczytano streszczenie z prac przedkonferencyjnych: wręczono je Savfetowi paszy, który zażądał czasu do ich zbadania. Mniemają, że konferencya odbędzie drugie posiedzenie we wtorek i odroczy się z powodu świąt Kurban Bairam do soboty. Na najbliższem posiedzeniu konferencya zajmować się będzie przedłużeniem zawieszenia broni. Prawdopodobnie zawieszenie to przedłużonem zostanie na 14 dni.

Konstantynopol 23 grudnia. Eforya (wydział naczelny) giełdy udała się do pałacu cesarskiego, aby podziękować Sułtanowi za ogłoszenie konstytucyi.

Ambasador angielski Elliot opuszcza Konstantynopol we czwartek wraz z rodziną.

Nowy Jork 23 grudnia. Najwyższy trybunał sądowy we Floridzie polecił komitetowi sprawdzającemu wybory prezydenta zbadanie ponowne złożonych głosów według ostatnich doniesień. Demokraci sądzą, że nowe sprawdzenie wypadnie na korzyść Tildena we Florydzie. Demokratyczne i republikańskie zgromadzenia prawodawcze południowej Karoliny zostały odroczone nie doprowadziwszy do porozumienia.

Niedługo świętuje wiedeńska Rada państwa. Izba wyższa jutro bowiem rozpoczyna posiedzenie, aby przed Nowym Rokiem uchwalić jeszcze budżet. Izba niższa ma się znów zgromadzić 22 stycznia. Izba panów ma iść tym razem, jak utrzymują o lepsze z swoją koleżanką pod względem opozycyjnych objawów w rozprawach budżetowych. Już w komisyi wystąpiła dążność naznaczenia niezawisłości Izby wyższej i poddawania pojedynczych pozycyj pod długie rozprawy — aby je w końcu uchwalić tak, jak rząd proponował, a Izba niższa mimo odgróżek uchwaliła. Chodzi tu tylko o demonstracyę, że rozbiór budżetu przez Izbę panów nie jest tylko formalnością.

Sprawa „Marosza“ zakończyła się także demonstracyą, która wystarcza całkowicie jako zadośćuczynienie. Statki dunajskie austro-węgierskie przepływając po pod twierdzę, powitane zostały salwami honorowemi załogi serbskiej. Organa urzędowe oświadczają, że rząd austro-węgierski jest całkowicie zadowolony z gotowości, z jaką rząd ks. Milana na wszelkie zgadzał się zadośćuczynienie, dodają nadto, że hr. Andrassy miał oświadczyć, iż zmiana gabinetu Risticza z powodu tego wypadku wydaje się być zbyteczną. Ochłódły przeto w ferworze patryotycznym dzienniki wiedeńskie, które już zapowiadały wysłanie huzarów, strzelców i Deutschmeistrów do Serbii. Oburzają się już tylko na Czechów, że ich organa nieczuły tak silnie obrazy flagi austryackiej.

Na czele dziennika mówimy o najważniejszym wypadku, który przerwał ciszę świąteczną, popsuł szyki reprezentantów mocarstw i konstelacyę, która zapowiadała pokojowe wyjście, w groźną zamienił. Ogłoszenie konstytucyi tureckiéj natchnęło dzienniki wiedeńskie usposobieniem uroczystem, pełnem namaszczenia. Przywykliśmy byli dotąd czytać w tych dziennikach w dniach świąt katolickich dytyramby humanitarno-judeistyczne, tym razem śpiewają one zwłaszcza *N. fr. Presse* hymny na cześć Ałłachu i jego proroka, w Turcyi tylko znachodząc sprawiedliwość i nowy tryumf wolności. Nic zabawniejszego nad to połączenie święta Bożego Narodzenia, największéj uroczystości chrześciaństwa z konstytucyą Midata paszy, jakoby jakiemś nowem objawieniem. Wszelako konstytucya turecka, pomimo swego ultra liberalizmu ma jeden punkt, który niepowinienby zadowalniać zwolenników bezwyznaniowości, zachowuje bowiem religię państwa jako panującą z Sułtanem Kalifem na czele. Natomiast pocieszać się może liberalizm europejski, że gdyby przyszło do *Kulturkampfu* w przyszłym parlamencie konstantynopolitańskim nieobróci on się przeciw islamizmowi, ale przeciw chrześcianom.

W wiedeńskich jedynie organach akt konstytucyi tureckiéj wywołał takie uniesienie. Nigdzie z resztą nie biorą go na seryo. Przeciwnie, depesze z Londynu świadczą, że ten wybieg Midata paszy przeciw postanowieniom konferencyi wcale nieprzypadł do smaku dziennikom *city* i londyńskiemu *foreign office*. Doniesienia te świadczą, że ogłoszenie konstytucyi niezachwiało porozumienia reprezentantów mocarstw i owszem sprowadzić może solidarność państw w żądaniach stawianych na konferencyi. Solidarność ta, którą konferencye związały mocarstwa wcale niezmienia groźnego położenia. Turcya rzuciła rękawicę Europie, ale jedna tylko Rosya, jako główny motor interwencyi dyplomatycznej obowiązaną jest ją podjąć— inne mocarstwa mogą tylko cofnąć się ze stanowiska rozjemczego. Nie mamy dotąd doniesień z Petersburga, łatwo jednak odgadnąć jakie tam wrażenie wywołało ogłoszenie konstytucyi. Zamyka to ostatecznie drogę do cofnięcia się dla Rosyi, ale dziś już nie ma kwestyi okupacyi lecz tylko kwestya wojny z Turcyą, lub jej poddania się i przyjęcia obok konstytucyi, reform żądanych na konferencyach.

Wszystkie parlamenty europejskie kończyły z wielkim pośpiechem prace przed świętami. Parlament niemiecki zamknięty mową tronową uległ zmianie w rozdziale stronnictw. Postępowcy wyłamali się bowiem z solidarności z national-liberałami. Jest to objaw mający znaczenie wobec zbliżających się wyborów do parlamentu. Chodzi tu o to aby jeden z odcieni liberalnych mógł wywiesić sztandar niezawisłości, gdyż serwilizm national-liberałów zbyt już skompromitowany.

Niewiadomo czy udzielenie jednego z najwyższych orderów nowego cesarstwa ministrowi sprawiedliwości Leonhardtowi jest zapowiedzią bliskiej dymisyi, jak donoszą jedne dzienniki, czy przeciwnie nagrodą za przeprowadzenie reform sądownictwa. W rozprawach nad tą reformą ks. Edmund Radziwiłł 20 b. m. raz jeszcze zakołatał o uwzględnienie potrzeb ludności polskiej, która przez procedurę wyłącznie niemiecką wystawioną jest na ciężkie straty. Wniosek ten wymownie popierał Dr Niegolewski i skorzystał ze sposobności, aby sprawę polską wskazać na tle obecnej sytuacyi. Mowę tę podamy jutro.

W Wersalu kończono przed świętami w obu Izbach budżet, a senat, chcąc ułatwić jego załatwienie przed Nowym Rokiem, poświęcił atrybucye przyznane sobie rozbioru budżetu, uchwalając go niemal ryczałtem. Senat francuski, który swym składem i pochodzeniem jest tylko powtórzeniem Izby deputowanych, pod jednym tylko względem przypomina izby parów w innych państwach konstytucyjnych, że porówno z niemi uważa swoje prawa i zadania za prostą formalność.

Ojciec św. na konsystorzu przedświątecznym mianował szereg biskupów w różnych krajach Europy i za Atlantykiem.

Ostatnie depesze telegraficzne „Czasu.“

Buda-Pest 26 grudnia. Ministrowie Tisza i Szell odjechali dziś do Wiednia; Cesarz wyjeżdża dziś wieczór także do Wiednia, gdzie jutro odbyć się ma wielka rada ministrów.

Bruksella 26 grudnia. *Independance* donosi, że Malou miał zawiadomić poufnie reprezentantów zagranicznych przy dworze belgijskim, iż Belgia nie odrzucając ewentualnego wezwania mocarstw co do okupacyi musiałaby przyjęcie tegoż uczynić zawisłem, od otrzymania większych, moralnych i finansowych rękojmi.

Londyn 26 grudnia. *Times* rozbierając ostatnie wiadomości z Konstantynopola, przestrzega Portę ponownie przed skutkami oporu przeciw programowi reformy, uchwalonemu przez konferencyę. Ani Anglia, ani inne mocarstwa nie uratowałyby Turcyi od pewnego upadku; owszem musiałaby się ona nawet liczyć z więcej nieprzyjaciołmi, niż z samą Rosyą.

Rzym 26 grudnia. Podczas sobotniego przyjęcia Kolegium kardynałów u Ojca św., kardynał di Pietro odczytał adres ułożony przez dziekana św. Kolegium kardynała Amat, który jest chorym i złożył w imieniu Kolegium kardynalskiego życzenia z powodu świąt Bożego Narodzenia i Nowego roku. Papież odpowiedział: Żyjemy w czasach bardzo burzliwych, rewolucya usiłuje zniszczyć boskie i ludzkie prawa i społeczeństwo obalić. Jest obowiązkiem naczelników Kościoła, oprzeć się temuwdzierającemu się barbarzyństwu. Ojciec św. wspomniał o prześladowaniu Kościoła w Niemczech i o ustawie przedłożonej Izbie włoskiej, o nadużyciach duchowieństwa i nazwał ją niesprawiedliwą. Winszował duchowieństwu niemieckiemu jego zachowania się i wyraził ze względu na duchowieństwo włoskie nadzieję, że przeszłość jego będzie drogoskazem dla przyszłości, w końcu wzywał Papież do jedności w walce z rewolucyą, dążącą do obalenia Kościoła, który jednak odniesie tryumf tak jak przedtem tryumfował.

Petersburg 26 grudnia. Petersburski komitet centralny „Krzyża czerwonego“ ogłasza, że wskutek pozwolenia cesarskiego w Petersburgu i w komitetach prowincyonalnych rozpocznie się przyjmowanie darów na pokrycie potrzeb sanitarnych, w armiach stałych, wojsku kaukazkiem i w okręgu odeskim.

Petersburg 26 grudnia. *Prawil. Wiestnik* ogłasza biuletyn podpisany przez pięciu lekarzy, donoszący, że główno-dowodzący armii południowej W. Książe Mikołaj Mikołajewicz zachorował d. 19go b. m. w skutek przeziębienia na katar żołądkowy. Do 24 grudnia wieczorem nie zaszło żadne polepszenie.

Bukareszt 26 grudnia. Izba uchwaliła projekt ustawy, według której gminy są obowiązane do uprawy roli powołanych rezerwistów i utrzymywania ich rodzin. Według doniesienia dziennika *Timpul* oskarżeni ministrowie mają być siłą przyprowadzeni przed komisyę śledczą Izby.

Konstantynopol 26 grudnia. Zapewniają, że wkrótce nastąpi unieważnie dekretu z 6 października 1875 o kuponach renty, które mają być w całości wypłacone, skoro stosunki na to pozwolą.

Konstantynopol 26 grudnia. Ajencya Havasa donosi: Zdaje się, że Porta nie postanowiła, jak głoszono, odrzucić formalnie propozycye mocarstw. Midhat pasza odwiedzając dziś ambasadorów mówił o rękojmiach i współudziale obcej żandarmeryi, nie wspomniał jednak nic o odrzuceniu. Margr. Salisbury oświadczył dziś Sułtanowi, iż wszystkie mocarstwa zgodziły się na to, aby domagać się od Porty przyjęcia ich żądań i że w razie odmownym wszyscy ambasadorowie odjadą. Następna konferencya naznaczona stanowczo na czwartek. Porta zawiadomi wtedy o swych postanowieniach. Zawieszenie broni przedłużoneby zostało na 14 dni. W razie wojny Porta jest zdecydowaną uzbroić chrześcian armeńskich, greckich i bułgarskich. Edhem pasza mianowany prezesem Rady stanu; Elliot niebawem odjeżdża. Odian effendi odjeżdża w szczegółowej, jak mówią finansowej misyi do Paryża i Londynu. Spodziewają się bezwłocznego ogłoszenia *irade*, unieważniającego dekret z 6go października o długu państwa.

Konstantynopol 26 grudnia. Ajencya Havasa donosi, że mgr. Salisbury żądać dziś będzie od Sułtana przyjęcia propozycyj macarstw; w razie nie przyjęcia, ma rozkaz wyjechania i polecenia floci angielskiej, aby odpłynęła.

Ateny 26 grudnia. Izba zezwoliła kredyt 10 milionów na nadzwyczajne uzbrojenia i uchwaliła przedłożenie o powołaniu 120,000 żołnierza, oraz ustawę o odpowiedzialności ministrów.

Kursa. Wiedeń 27 grudnia, godz. 2 m. 30 po poł. Renta papierowa 60·05. — Renta srebrna 65·85. — Losy z r. 1860 70 75. — Akcye Banku Narod. 817.—. Akcye kredytowe 133·—. — Londyn 125 50. — Srebro 114·50. — Napoleony 10·04½.— Lombardy 79·—. — Losy z r. 1864 129 50.— Akcye kolei Karola Ludwika 201·—. Akcye kolei Lwowsko-Czerniowieckiej 110·—. — Akcye kolei węg. północ.-wschod. 85·—. — Akcye kolei węg.-wschod. 29 75 Anglo Bank 68·50 — Obligacye indemn. galicyjskie. 82 80 — Losy premicwe węgierskie 69·70. — Akcye kolei Koszycko-Bogum. 83·25.— Akcye kolei półn. zach. austr. 116·50.— Listy zastaw. hipoteczne 87·—. — Obligi pierwszeństwa kolei państw. —·— Marki 61·97. Ruble 154·25.

Usposobienie: bez ruchu.

REDAKTOR ODPOWIEDZIALNY I WYDAWCA
Antoni Kłobukowski.

Kurs pieniędzy i papierów publ.

Kongregacyi kupieckiej.

Kraków, 27go Grudnia.

	płacą	żądają
Rubel papier. rosyjski (za 1 sztukę)	1 54	1 56
Rubel srebrny obrączkowy „ 1 „	1 70	1 76
Mark niemiecki „ 1 „	0 61½	0 63
Dukat holenderski ważny „ 1 „	5 94	6 06
Dukat austryacki „ „ 1 „	5 94	6 06
Napoleondor „ „ 1 „	9 96	10 16
Półimperyał „ „ 1 „	— —	— —
20-markówka niem. ważna „ 1 „	0 —	0 —
Srebro austryackie (za 1 złr.)	114 —	116 —
Kupony austr. srebr. płatne (za 100 zł.)	113 —	114 50
Listy zastawne i obligi: (Oprócz bież. kuponu, obliczającego się każdego. w miarę terminu płat.)		
6% Pożyczka krajowa galicyjska	88 50	— —
Obligacye indemnizacyjne galic.	82 25	84 75
4% listy zast. Tow. kredyt. ziem. (we Lwowie, za 100 zł. wa.)	— —	77 50
5% listy zast. Tow. kredyt. ziem.	82 75	84 75
6% listy hipoteczne banku hipot.	86 —	88 —
6% listy dłużne galic. zakł. włoś.	90 —	93 —
5½ listy zast. g. z. kr. z. w Krakowie, zwrot. za 36 lat, srebrem za 100 zł. w. a.	92 —	— —
6% listy zast. g. z. kr. z. w Krakowie, zwrot. za 36 lat, banknotami za 100 zł. w. a.	86 50	89 —
6% listy zast. g. z. kr. z. w Krakowie, zwr. za 18 lat banknotami za 100 zł. w. a.	— —	89 50
7% listy zast. g. z. kr. z. w Krakowie, zwr. za 20 lat, banknotami za 100 zł. w. a.	— —	98 50
Prioritety banku gal. d. h. i p. w Krak. (za 100%)	75 —	82 —
4% listy zastawne król. Pol. ser. I (za 100 r.) (rub. i kop.)	96 —	98 —
4% listy zastawne król. Pol. ser. II (za 100 r.)	96 —	98 —
5% listy zastawne król. Polskiego (za 100 r.)	89 —	91 —
4% listy likwidac. król. Polskiego (za 100 r.)	77 50	79 50
Akcye kolejowe i bankowe:		
Akcye kolei Karola Ludwika po złr. 200	199 50	203 50
„ Lwowsko-Czerniow. „ „ 200	109 —	112 50
hipot. we Lwowie wpł. 200 zł. „ „ 200	— —	— —
Akcye banku gal. dla h. i przem. w Krak. 200 złr.	—	— —

	płacą	żądają
Losy krajowe.		
Losy miasta Krakowa	14 50	16 —
Losy m. Stanisławowa	18 50	20 50
Wiedeń 22go Grudnia		
5% zjedn. dług państ. bank.	60 15	60 30
5 „ „ „ „ srebr.	66 25	66 40
„ Oblig. ind. niż. Austr.	100 75	101 25
„ „ „ czeskie	100 —	101 —
„ „ „ węgierskie	73 75	74 —
„ „ „ galicyjskie	82 80	83 30
„ „ „ bukowińsk.	81 —	82 —
„ „ „ siedmiogr.	71 60	72 20
5% węgierska pożyczka kol. (po 300 frank.) 120 złr.	99 50	100 —
Listy zastawne.		
5% Banku narod. listy	95 45	95 65
4 „ galicyjskie	76 50	77 —
5 „ „	— —	84 75
6 „ galic. zakł. kred. włośc.	91 90	92 30
6 „ Zakł. kr. z. w Krak. w l. 18	88 —	89 —
7 „ „ „ „ „ „ 20	97 —	98 —
6 „ „ „ „ „ „ 36	87 50	88 50
5½ sr. „ „ „ „ 36	94 —	— —
5% węgierskie listy	— —	— —
5 „ zakł. kredyt. austr.	106 50	106 75
5 „ zakładu kr. ziem. aust. spłacal. w 33 latach	89 25	89 50
5 „ Domen. państ. 120 złr.	140 75	141 50
6 „ Banku gal. hipot.	86 50	86 75
Pożyczki loteryjne.		
Losy pożycz. z roku 1839	261 —	263 —
„ „ „ 1854	105 —	105 75
„ „ „ 1860	109 50	109 75
½ losów pożyczki austr. państw. z r. 1860	116 75	117 25
Losy pożyczki z r. 1864	129 50	130 —
„ prem. pożyczki węg.	69 25	69 50

	płacą	żądają
Losy Comorente	24 25	24 75
„ kredytowe	163 75	164 25
„ żeglugi parowej na Dunaju	91 —	92 —
„ księcia Salm	43 —	44 —
„ „ Palffy	30 50	31 —
„ „ Klary	31 —	31 50
„ hr. St. Genois	35 50	36 50
„ miasta Budy	29 50	30 —
„ Windischgraetz	24 75	25 25
„ hr. Waldstein	23 75	24 25
„ hr. Keglevich	14 25	14 75
„ Rudolfa	13 50	14 —
„ tureckie 400-frank.	11 50	12 —
Akcye bankowe i przem.		
Banku narod. austryac.	817 —	818 —
Zakładu kredytowego	134 30	134 50
Żeglugi parow. na Dunaju	343 —	345 —
Kolei północ. Ferdynanda	1770	1773
„ rządowej fr. a.	258 —	259 —
„ zachod. c. Elżbiety	135 —	135 50
„ Południowej	78 25	78 75
„ Galicyjskiej	200 50	201 —
„ Czerniowieckiej	110 —	110 50
„ Albrechta	24 —	24 50
„ węg. północ.-wschod.	85 50	86 —
„ ks. Rudolfa 200 zł. sr.	100 50	101 —
„ Alföldsko-Fiumańsk.	95 —	93 50
„ Koszycko-Bogumił.	83 25	84 —
„ Siedmiogrodzkiej	— —	— —
„ Cisańskiej	163 —	165 —
„ wschodnio-węgierskiej	29 75	30 —
„ austryack. półn.-zach.	117 50	118 —
„ Franciszka Józefa	121 50	122 —
Banku anglo-austryackiego	68 50	68 75
Zakładu kredytowego węg.	100 50	101 —
Banku franko-austryackiego	— —	— —
„ franko-węgierskiego	— —	— —

	płacą	żądają
Banku galicyj. dla handlu i przem. w Krakowie	— —	— —
„ krajowego galicyjsk. we Lwowie	— —	— —
„ wiedeńskiego dla obrotu płodów	— —	— —
„ galic. hipotecznego	— —	— —
„ dla obrotu ogólnego	76 —	77 —
Obligi pierwszeństwa.		
Kolei Dniestrzańskiej	— —	— —
„ Koszycko-Boguminsk.	64 75	65 —
„ państwowej 500 fr.	154 —	154 50
Emisya z r. 1867	147 —	147 50
„ południowej 500 fr.	115 50	116 —
Bony 1875-1876 6%	— —	— —
„ pół. c. Ferd. 100 złr. m. k.	100 —	— —
„ „ „ 100 złr. w. a.	96 —	97 —
„ „ „ w srebr. 5%	106 —	106 50
„ południ. półn. niem. 5% za 100 złr. w. a.	86 —	87 —
5% w srebrze	90 —	91 —
„ gal. Kar. Lud. 300 z. wa. w srebr. 5% za 100 złr.	99 50	100 —
Emisya II.	96 25	96 75
„ Lwowsko-Czerniow. po 300 złr. (w sr. 5% za 100)	76 75	77 25
Emissya z r. 1867	77 —	78 —
„ Siedmiogr. 200 złr. w. a.	55 50	55 90
„ ks. Rudolfa 300 złr. w. a. w srebr. 5% za 100 złr.	— —	74 50
Austr. Lloyd 100 złr. m. k.	— —	— —
Towarz. pragskie przem. zel. po 300 złr.	86 —	87 —
Waluty.		
Cesarskie korony	5 95	5 97
„ dukat na wagę	5 95	5 97

	płacą	żądają
Napoleondory	10 7	10 08
Suweryny angielskie	12 58	12 63
Imperyały rosyjskie	— —	— —
Srebro	114 50	114 70
Srebro, kupony	— —	— —
Bank. pań. Niemiec. na 100 m.	61 95	62 05
Rubel pap.	$1\ 54^{25}$	$1\ 54^{75}$
Lwów 24 grudnia.		
Dukat holenderski	5 84	5 95
„ cesarski	5 88	6 00
Półimperyał rosyjski	10 15	10 35
Rubel srebrny rosyjski	1 70	1 80
„ papierowy	1 53½	1 55½
Marki 100	61 50	62 50
Listy zast. Tow. kr. gal. 5%	82 80	83 65
„ „ „ „ „ 4 „	76 25	77 25
„ „ Banku hipotecz.	85 60	87 50
Obligi indemn. bez kupon.	83 —	84 —
Akcye kolei galic. K. L. b. k.	191 50	202 —
„ „ Lwow.-Czern.	109 —	111 50
„ banku hipot. gal.	212 —	216 —

Warszawa 21 grud.	rub. kop.	rub. kop.
Listy zastawne 1ej seryi	97 30	— —
„ „ 2ej seryi	97 30	— —
„ „ kupon	198/8%	— —
„ „ nowe	89 70	90 10
„ „ kupon	$248^{13}/_{16}$	— —
„ likwidacyjne	78 80	79 10
kupon	022²/₀	— —
Kolej warszawsko-wiedeń.	— —	— —
„ „ bydgoska	— —	— —
Rosyj. pożyczka prem. 1864 r.	195 —	— —
„ „ „ 1866 „	188 —	— —

Na gwiazdkę.

Komedyjki konkursowe dla dzieci:

Grymaśnica ukarana, *Popławskiej* 30 c.
Leniwy Staś, *Mirkowskiej* . . . . . 30 c.
Pracowite pszczółki, *Grabowskiej* 30 c.
Macocha, *Popławskiej* . . . . . . 30 c.
Mały nauczyciel, *Grabowskiej* . . 30 c.
Najlepsze wiązanie, *Porębskiego* . 30 c.
Naszyjnik babuni, *Izdebskiej* . . . 30 c.
Imieniny mamy, *Grabowskiej* . . . 30 c.

Cena razem za ośm 2 złr.

Są to wszystko komedyjki doskonałe, owoc 3ch z rzędu konkursów ogłoszonych przez **księgarnię Polską** we Lwowie. (3031-3-3)

Są do nabycia we wszystkich księgarniach.

Mam zaszczyt donieść Sanownej P. T. Publiczności iż otworzyłem **Restauracyę i Piwiarnię słotwińską** przy ulicy Grodzkiej w domu Wielmożnego Pana Wintera; za dobrą kuchnię, wystałe piwo i szybką usługę ręczę. Abonament miesięczny na obiady przyjmuje się.

Polecam się względom Szanownej P. T. Publiczności. (3039-8-3)

Z uszanowaniem

Michał Giedaczyński.

Winogrona kuracyjne

oraz **owoce** świeże włoskie i krajowe rozsyła na żądanie w wyborowych gatunkach

M. Zamościk,
ulica Floryańska Nr. 358
naprzeciw „trzech dzwonów".

Również nadszedł świeży transport **kawioru** astrachańskiego, **miodu, maku, orzechów** włoskich i tureckich, **drożdży** prasowanych po zniżonéj cenie.

W Niedziele i Święta od godz. 10 rano do 4 popoł. sklep zamknięty. (3115-3-3)

---

4 goldene Medaillen. Liebig Company's Fleisch-Extract 4 Ehren-Diplome.
Nur ächt wenn die Etiquette ...
Do nabycia: u A. Siedleckiego, aptekarza w Krakowie. (401-23-24)

Dra med. Faykissa

Wyciąg z ziół Karpat spizkich
1 flakon z opisem użycia 75 cnt.

Cukierki z ziół Karpat spizkich
1 pudełko z opisem użycia 35 cnt.

Herbata z ziół Karpat spizkich
1 paczka z opisem użycia 25 cnt.

Dla **cierpiących na piersi i płuca.**

Przez wielu lekarzy cywilnych i wojskowych z najlepszym skutkiem używane i polecane przeciw kaszlowi, nieżytowi, chrypce, kokluszowi, grypie, astmie, dolegliwościom w oddychaniu, kolce w boku, ostrym nieżytom oskrzeli, zapaleniom płuc i innym wyniszczającym i osłabiającym chorobom.

Te środki lecznicze są prawdziwe do nabycia u wynalazcy samego **Józefa Faykissa** aptekarza w Temeszwarze, Josefstadt; następnie w **Krakowie** u **A. Siedleckiego** aptek.; we **Lwowie** u **Z. Ruckera** aptek.; w **Nowym Sączu** u **Kosterkiewicza.** (2746-6-6)

ASTHMA

Duszność, chrypka, katary zadawnione, wszelkie cierpienia kanałów oddechowych, ustępują szybko i niezawodnie po użyciu **rurek antiastmatycznych** p. Levasseur, aptekarza, 23 rue de la Monnaie w Paryżu.

Dostać można w Krakowie w aptece p. Trauczyńskiego „pod Koroną" i w aptece W. Redyka, — we Lwowie w aptece p. Mikolascha, — w Brodach w aptece pana Kullaka, — w Warszawie w składzie materyałów aptecznych p. Spiessa, — w Czerniowcach w apt. p. Golichowskiego. (2452-71-)

Chińskie srebro

(alfenit) najlepszy wiedeński wyrób, odznaczający się pięknością i wielką trwałością, tak, że od **prawdziwego srebra** nie da się odróżnić; 6 pięknych łyżek stołowych **tylko 3 złr.**, 6 noży lub widelców stołowych **złr. 2·80**, 6 łyżeczek do kawy lub herbaty **złr. 1·50**, chochelka **80 c.**, chochla **złr. 2·50.** Szczególnie uwagi godne: 1 gustownie urządzone puzderko z 6 nożami, 6 widelcami, 6 łyżkami i 6 łyżeczkami, wszystko razem tylko **złr. 10.** 1 sztuka mydła do czyszczenia srebra **35 c.** Jedynie i wyłącznie do nabycia za zaliczką lub poprzedniem nadesłaniem pieniędzy do Exporthaus **Bettelheim w Wiedniu, Margarethenstrasse 10** (Schwenks Nachfolger). Obszerne cenniki darmo. (2600-4-12)

Kantor komisowo-ekspedycyjny założony w **1867** r. pod firmą:

JACQUES ZEBAUME

w Paryżu, 35bis ulica Trévise,

uskutecznia wszelkie transporta za umiarkowaną prowizyą według cen oryginalnych taryf bezpośredniego ruchu na kolejach francusko-niemiecko-austryacko-rosyjskich. I tak:

Z Paryża za 100 kilogr. lub w stosunku						Można korespondować po polsku. Ceny przy frachtach zwyczajnych stosują się do towarów zaliczonych do 1 seryi, opłata od innych seryj jest niższą.
	do Brodów . . .	90 fr. 25 c.	w dni 9	42 fr. 10 c.	w dni 19	
	„ Czerniowiec .	99 „ 25 „	„ „ 9	45 „ 75 „	„ „ 18	
	„ Krakowa . .	68 „ 25 „	„ „ 8	30 „ 40 „	„ „ 16	
	„ Lwowa . . .	85 „ 75 „	„ „ 10	39 „ 45 „	„ „ 20	
	„ Podwołoczysk .	95 „ 00 „	„ „ 10	44 „ 40 „	„ „ 21	

Dostawa pocztowemi pociągami z Paryża do miast powyższych trwa 4 do 5 dni. (2831-6-7)

Bardzo zajmujący podarek noworoczny!

Z fotografii obraz olejny.

Za nadesłaniem fotografii **w formacie wizytowym i 2 złr.** lub **w formacie gabinetowym i 3 złr.** dostać można **opłatnie** wyborny miniaturowy **portret olejny na płótnie** według **nowego chemiczno-technicznego sposobu artystycznie wykonany. Zwiększenia** aż do **naturalnéj wielkości** do 30 złr. Listy uznania z najwyższych i najlepszych kół towarzystwa mogą być przejrzane. (3123 2-5)

Société française de Photominiature
Wien, I. Himmelpfortgasse Nr. 6, I. Stock.

Doniesienie dla mieszkańców prowincyi.

Dobry ciepły **surdut zimowy** lub **suknia do podróży** jest na zimę koniecznie potrzebną. Najlepiej i najtaniej kupować można teraz w **Wiedniu** w składzie sukien mezkich **„zum römischen Kaiser"** Wieden, Hauptstrasse Nr. 11 (dawniej Keller i Alt), gdzie się dostaje dobrze watowany i ostębnowany **paltot zimowy** za 18 złr., siedmiogrodzkie **futro do podróży** za 36 złr. **burkę podróżną** ze styryjskiej baji za 12 złr. a **kurtkę myśliwską** za 8 złr. Wzory przesyłam na żądanie darmo. Nieodpowiednie rzeczy chętnie wymieniam. (2473-12-12)

Adolf Wellsch
teraz w **Wiedniu, Wieden Hauptstr. 11 „zum römischen Kaiser".**

Dr. Fr. Lengila

Balsam brzozowy.

Już sam przez się sok roślinny, którzy ciecze z brzozy, gdy się drzewo wywierci, jest od najdawniejszych czasów znany jako środek przyczyniający się do piękności. Jeżeli się takowy według przepisu wynalazcy na balsam przyrządzi, tedy zyskuje na cudownej skuteczności. Jeżeli się n. p. wieczór posmaruje tymże twarz lub inna część skóry, **to się do zajutrz rana oddzielą prawie nieznacznie łuski pod któremi skóra staje się mieniąco biała.**

Ten balsam wygładza powstałe na twarzy zmarszczki i znaki ospowe, nadaje twarzy kolor młodociany, a skórze białości, świeżości i delikatności, usuwa w najkrótszym czasie piegi, ostudy, pryszczyki, czerwoność nosa i wszystkie inne nieczystości skóry. Cena słoika z przepisem użycia 1 złr. 50 c. z przesyłką pocztową o 10 cnt. więcej. (2984-3-12)

Składy: **we Lwowie** w apt. p. Zygm. Ruckera, pod srebrnym orłem.

Dla posiadaczy losów na spłaty

rozmaitych firm postaramy się, gdzie to możebne, o wypłatę resztujących jeszcze rat z **własnych** pieniędzy i podniesiemy dla strony odnośne papiery wartościowe; również udzielamy zaliczki na odpowiednie kwity na spłaty i kwity zastawne tutejszych instytutów, przyjmujemy w zastaw losy i inne wartości aż do wysokości **wartości kursu.** (2989-3-6)

Na zapytania z markami listowemi natychmiast odpowiadamy.

Jos. Kohn & Co., Bankgeschäft, Wien, I. Kärntnerstrasse Nr. 45.

Urządzamy

towarzystwa loteryjne

ces. król.

1839 r. austr. losów państwowych

*z poręczonemi **36 wygranemi**, w połączeniu z 20 sztukami losów węgierskich lub 20 losami gminy m. Wiednia, w miesięcznych spłatach po złr. 12. — Program i dostateczne objaśnienie na każde listowne zapytanie opłatnie i darmo.*

Dokładny kalendarz wylosowań na rok 1877 przesyła się na żądanie każdemu darmo i opłatnie. (3121-2-)

Nyitrai & Co.,
w Wiedniu, Kärntnerstrasse Nr. 16 (eisernes Haus).

Apteka „zum heil. Leopold" w Wiedniu

Stadt, Ecke der Planken- u. Spiegelgasse

FILIPA NEUSTEINA

poleca Szan. Publiczności szereg **środków rzeczywiście skutkujących i toaletowych,** które się we wszelkich wypadkach sprawdziły przez pewne wyleczenie. Tysiące świadectw są do przejrzenia. Szan. Publiczność uprasza się, ażeby tylko te **środki** za **prawdziwe** przyjmowała, które opatrzone są **naszą firmą.**

Ocukrzone, krew przeczyszczające pigułki ś. Elżbiety, sprawiają lekkie rozwolnienie, przeczyszczają krew, a przytem są zupełnie nieszkodliwe, przydają się szczególnie na słabości dolnych części ciała, przeciw febrze, słabościom organów płucowych, przeciw słabościom skórnym i ocznym, słabościom u dzieci i kobiet, usuwają każde zatwardzenie, to źródło wielu chorób. Pigułki te są w swym rodzaju wyrobem najdoskonalszym a przytem najtańszym. Zwój z 8 pudełkami, zawierający 120 pigułek kosztuje **1 złr.** pojedyncze pupełko **15 cnt.**
Takowe są chlubnem świadectwem radcy dworu i profesora Pithy zaszczycone.

Beaume Girome wyborny środek na odmrożenia **60 cent.**

Dr. Callmanna środek do farbowania włosów, zupełnie nieszkodliwy, nadaje każdy kolor (czarny, brunátny i blond) siwym włosom **3 złr.**

Proszek damski, oryentalny, nadaje płci gładkości, delikatności i miękości (biały lub różowy) **1 złr.** i po **50 c.**

Elektro-metoryczny naszyjnik przeciw ciężkiemu ząbkowaniu u dzieci, używany z najlepszym zkutkiem **1 złr. 50 c.**

El Benito jedynie skutkujący środek przeciw wypadaniu włosów i do zupełnego uchylenia łupieżu **1 złr. 80 cent.**

Dra Fremonta likier regeneracyjny najlepszy środek wzmacniający i orzeźwiający **2 złr.**

Igliwiowe cygaretka na piersi, najlepszy środ. dla cierpiących na astmę. 25 sztuk **1 złr.**

Wyciąg aromatyczny, przeciw gośćcowi, poleca się najmocniej wszystkim na gościec i reumatyzm cierpiącym **70 cent.**

Injection Cadelle, leczy w krótkim czasie każdy nieżyt pęcherza (śluzatok lub białe upławy), nie pozostawiając złych po sobie skutków **1 złr. 60 c.**

Krople na wole używane z najlep. skutkiem przeciw wzdęciu szyi **70 c.**

Sztuczny sok preparowany z najlep. soków ziół alpejskich w Szwajcaryi, uspokaja natychmiast każdy kaszel i ból w piersiach **70 cent.**

Menthin, wyborny środek żołądkowy, uśmierza kurcze, używ. także jako tynktura na zęby i woda do ust **50 c.**

Cukierki małgorzatki przeciw kaszlowi **30 c.**

Oreillon, na wszystkie chor. uszów, na głuchotę, szum w uszach, itp. używa się ze skutkiem **70 c.**

Pasta do zębów Odontin, czyści brzydkie zęby że się stają białe **70 c.**

Po-ho, sprowadzone z Chin, uśmierza zaraz najmoc. migrenę i ból głowy **1 złr.**

Dr. Bayera prawdziwa Pulcheryna, jest najlepszym środkiem przeciw plamom wątrobianym, piegom, nadaje płci koloru róży i lilij **złr. 1·50** i **80 c.**

Royera maść hemoroidalna, poleca się najmocniéj na wszyst. cierpienia hemoroid. złr. **1·60.**

Salicil-antisuitin, szczególnie przeciw nieznośnemu poceniu się rąk i nóg **50 c.**

Mydło salicylowe, najlepsze i najtańsze mydło **25 c.**

Schriera pigułki na zęby, są najlepszym środkiem na popsute zęby **25 c.**

Storax-Creme, cudo. skutkujące na wszystkie słab. skórne **80 c.**

Papier Wlinsi, przeciw kat. w piersiach i szyi i grypie **złr. 1·20.**

Dr. Heidera proszek na zęby 35 c.

Zgęszczone mleko szwajcarskie po 55 c., Mączka dla dzieci Nestla po 90 c., Dra Göllisa proszek na trawienie po 84 c., Woda anaterynowa do ust, Poppa 1 złr. 40 c., Wyciąg mięsny Liebiga 80 c., ¼ funta, Dra Pfeffermanna pasta na zęby po 1 złr. 25 c., Polta pomada resedowa po 1 złr 50 c., Dra Browna pomada do konserwowania włosów po 2 złr., znajdują się zawsze świeże na składzie. Wielki skład perfum, mydełek, pomad itp. pierwszych firm paryskich. Czekolady Compagnie française od 60 c. do 3 złr. funt, prawdziwa herbata moskiewska 1 złr. ¼ funta. Skład wszelkich instrumentów do użytku leczniczego, jako to: enemki, wstrzykawki, bandaże najtaniej. Wielki skład szczoteczek do zębów, pudrów i innych artykułów toaletowych.

Polecamy Szanownej Publiczności leki w ocukrzonej formie mianowicie: chininę, kopaiwę, proszki Dowera, żelazo, tran rybi, bromkali, rabarbarum, dwuwęglan sody, magnezyę i t. p. po najtańszych cenach. Znane specyfika w farmacyi francuskiej, angielskiej, amerykańskiej, niemieckiej, szwajcarskiej i austryackiej mamy zawsze na składzie. (2821-5-12)

Wysyłamy za zapłatą w gotówce lub za zaliczką i opuszczamy odbiorcom hurtownym znaczny rabat.

Tran rybi biały

prawdziwy

z Bergen

z przyjemnym smakiem, dostać można w aptece „pod Gwiazdą" w Krakowie przy ulicy Floryańskiéj. (2659-11-)

Konstantyn Wiszniewski.

Nowo założony

handel towarów korzennych w Bochni naprzeciw kościoła, poleca Szanownéj Publiczności wszelkie towary świeżo sprowadzane po umiarkowanych cenach tak hurtownie jak częściowo.

(3103-3 3) **J. Biernacki.**

Ból zębów wszelki i największy, usuwa natychmiast i trwale sławny **LITON**, gdy nie pomaga już żaden środek. — Fl. 36 i 60 cnt. — Dalej 60 cnt. i 1 złr. Esencya

na loki i kędziory

PALMA, nadaje połysk i trwałość lokom. — W Krakowie w aptece E. Stockmara. (2056-5-)

Wiedeń. najrzetelniejsza i największa

fabryka

mebli żelaznych

Reichard & Comp.,
w Wiedniu
III. Marxergasse Nr. 17,

poleca się do punktualnej dostawy swych bardzo gustownie wykonanych wyrobów. Illustrowane cenniki rozsyła darmo. (2476-23-104)

Kawy zdrowia

Dra Schwabego i Dra Lutzego, bardzo smacznéj i pożywnéj, szczególniéj dla słabych i dla dzieci, a pięć razy tańszéj od kawy indyjskiéj, premiowanéj na wiedeńskiéj wystawie światowéj, dostać można w Handlu **Jana Nagel w Krakowie,** Rynek główny. (1039-20-)

Wedle listów oryginalnych przeszło
5,000 chorych wyleczono.
3 wyd. Słynne dziełko. 3 wyd.
Przez księgarnię *Ed. Hügla* w Wiedniu, Stadt, Herrngasse 6 można sprowadzić
Neues Heilsystem
für kranke und geschwächte Männer.
NB. Bez żadnego lekarstwa, czyste leczenie naturalne. 2 złr., pocztą złr. 2·10.(2391-12-20)

Neu verbesserte

Bruchbänder.

Dieselben sind durch ihre unübertreffliche Construction selbst zur Heilung der Brüche geeignet. Preis 4, 6 u. 8 fl., doppelseitige 7, 9 u. 15 fl., je nach Elegance. Gewöhnliche Federbruchbänder von 3, 4, 5 fl., doppelseitige 5, 7, 9 fl., unbemerkbare Bruchbänder für kleine Brüche, engl. Federn, 5 fl., doppelseitige 9 fl., Kinderbruchbänder von 80 kr. bis 3 fl., doppelte von 1 fl. 30 kr. bis 5 fl., Suspensorium von 80 kr. bis 1 fl. 50 kr., mit Seidensack 2 fl., grosse elast. Nabelbruchbandagen von 6 fl. bis 10 fl. Alle Gattungen Bandagen und Maschinen für Verkrümmungen des Körpers, sowie künstliche Hände und Füsse neuester Systeme. Bei briefl. Bestellung von Bruchbändern muss das Hüftenumfangsmass, und ob der Bruch links oder rechts, gross oder klein sei, angegeben sein. Der Betrag wird mit Postnachnahme behoben. (2823-12-12)

Louis Heuberger,
Bandagist (30-jährig. Praxis) in **Wien,** Wieden, Favoritenstrasse Nr. 12. Eingang Floragasse Nr. 2.

KASY OGNIOTRWAŁE

z pierwszéj austryackiéj fabryki
F. WERTHEIMA i Sp. w WIEDNIU
utrzymuje na wyłącznym składzie dla Krakowa i Galicyi zachodniéj

M. Dworski w Krakowie,
tymczasowo ulica **Karmelicka l. 49.**

Illustrowane cenniki rozsyła na żądanie franco. (2756-6-6)

Pewne wygrane!

W seryi wyciągnięty los brunszwicki złr. 125, połówka złr. 65. ćwiartka złr. 35, dziesiątka złr. 14, dwudziestka złr. 7. Ciągnienie dnia 31go grudnia. Ogólne wygrane 300,000 marek niemieckich w złocie.

Promesy kredytowe złr. 4·50 i stempel **promesy na losy m. Wiednia złr. 2·50** i stempel, razem tylko złr. 7·50. Główna wygrana złr. 400,000, ciągnienie d. 2 stycznia 1877 r. **Zaliczki na papiery państwowe i losy.**

Kupony styczniowe

już teraz punktualnie będą wypłacone. (2976-11-12)

Losy gminy m. Wiednia! najmniejsza wygrana złr. 130 wzrastająca do złr. 200, sprzedajemy po kursie dziennym lub pojedynczo w 19 miesięcznych spłatach po złr. 6, w razie wcześniejszego podniesienia losu, co każdego czasu uskutecznić można, strącamy na dobro kupującego 6%.

NYITRAI & Co. w Wiedniu, Kärntnerstrasse 16/18 (eisernes Haus).

Salon Mód P. Ebers

przy ul. Floryańskiéj l. 329 na II. piętrze, gdzie sklep Wgo Sobolewskiego,

zaopatrzonym został w nowe modele kapeluszy filcowych i aksamitnych, chcąc zaś żeby wszystkie wysprzedane były, ceny ich są nadzwyczaj zniżone. Jak zwykle tak i w tym roku na święta, przygotowanym jest duży wybór kwiatów, ubiorków, kokard, czepków dla starszych osób i neglіżyków starannie do prania uszytych, a wszystko jest niemal po cenach fabryczn. (3097-2-2)

Przed fałszowaniem ostrzega się!

Przez 26 lat wypróbowane!

preparata anaterynowe

Dra J. G. Poppa
c. k. nadwornego dentysty, w Wiedniu, Bognergasse Nr. 2.

Do wypełnienia dziurawych zębów

niemasz skuteczniejszego i lepszego środka, jak **plomba do zębów,** którą każda osoba może sobie całkiem łatwo i bez bólu włożyć w dziurawy ząb. Plomba ta spaja się następnie silnie z resztkami zęba i dziąsłem, ochrania ząb przed dalszem psuciem i uśmierza ból.

ANATERYNOWA WODA DO UST
we flakonach po 1 złr. 40 c.
jest najlepszym środkiem w cierpieniach reumatycznych zębów, w zapaleniach, spuchnięciach i wrzodach dziąseł, rozwalnia pozostały osad od zębów i przeszkadza tworzeniu się nowego, wzmacnia ochwierutane zęby i dziąsła, a oczyszczając zęby i dziąsła od wszelkich szkodliwych pierwiastków, nadaje ustom przyjemną świeżość i usuwa niemiłe cuchnienie już po krótkiem używaniu.

Anaterynowa PASTA do zębów. Wyrób ten utrzymuje świeżość i czystość oddechu, prócz tego jeszcze nadaje zębom olśniewająco biały połysk, ochrania je przed zepsuciem i wzmacnia dziąsła. (1554-52-52)

Dra J. G. POPPA
proszek roślinny do zębów,
czyści zęby w ten sposób, że za codziennem użyciem usuwa nietylko ten zwykle tak niemiły osad na zębach, ale wzmacnia oraz emalię zębów, przez co na białości i delikatności zyskują.
Cena pudełka 63 c. w. a.

POPPA aromatyczna PASTA na zęby
uznana od wielu lat za najpewniejszy środek prezerwatywny od bólu zębów i doskonały środek do pielęgnowania i utrzymywania w zdrowiu ust i zębów. — Cena za sztukę 35 cnt.

Składy moich preparatów znajdują się w **Krakowie:** p. W. Redyk aptek. „pod Barankiem", p. Siedlecki apt., p. Górecki, p. J. Jahn, p. Wilhelm Fenz w Rynku głównym, p. L. Feintuch, p. Ernest Stockmar apt., p. Dr. apt. Sawiczewski, p. J. Trauczyński apt. „pod Koroną" w Rynku głównym, p. W. Kotajny, róg ul. Brackiej, dom Księcia Jabłonowskiego, i F. J. Demmer, skład broni w Rynku głównym. — We **Lwowie:** ma Dr. chemii p. Tytus Zarzycki, p. Mikolasch apt., p. A. Berliner apt., p. Ehrenberger apt., p. Bonif. Stiller p. Z. Rucker i p. J. Piepes, aptekarz, — tudzież wszyscy aptekarze, handle parfumeryj i galanteryjne obwodu krakowskiego Galicyi i Bukowiny.

Dr. J. G. Popp,
c. k. nadworny detysta, Wiedeń, Bognergasse 2.

Pomieszkania

składające się z trzech pokoi, kuchni i piwnicy na 1, 2 i 3 piętrze są do wynajęcia każdego czasu przy ulicy Starowiślnéj pod Nr. 79 — jakoteż i **sklepy.** (3094-3-3)

Med, chir. akuszeryi i okulistyki

Doktór Ed. Krzyżanowski

osiadł w Buczaczu.

Dla chorych ubogich ordynacya bezpłatnie. (3082-3-3)

Na jednem z przedmieść Krakowskich

jest z wolnéj ręki do sprzedania realność z 12 morgami gruntu w jednym kawałku obok domu z piętrem murowanym i stajnią. Realność ta do zakładów fabrycznych bardzo zdatna może być także wydzierżawioną. — Bliższa wiadomość w trafice na Grzegórzkach. (3033-3 3)

Poszukuje się do kupna

folwarku lub **wioski** około 150 — 300 magdeb. mrg. lub też do wydzierżawienia wioski 400—600 mrg. Łaskawe oferty z opisaniem i podaniem ceny (po niemiecku) przyjmują pod literą *S. U.* 340 *Haasenstein & Vogler* w Magdeburgu. (H. 54599) (2991-2 2)

Majątek ziemski Jurków-Tworkowa

z folwarkiem Zacniową,

600 morgów areale, wraz z łąkami, jest od 1go kwietnia 1877 r. w 20toletnią dzierżawę **do wypuszczenia.**

Zasiewy i inwentarze za kaucyą.

Bliższéj wiadomości można zasięgnąć u właściciela w Marcinkowicach p. Nowy Sącz. (2741-7-7)

Pewien pierwszorzędny **instytut bankowy**

w Niemczech, który otwarł filię w Wiedniu dla austryacko-węgierskiego państwa, poszukuje dla rozprzedaży wszelkich rządowo dozwolonych losów premiowych pożyczkowych na częściowe spłaty miesięczne zdolnych i rzetelnych ajentów. (2987-3-3)

Oferty z podaniem poleceń należy adresować: Wilhelm Marx w Wiedniu, Zelinkagasse Nr. 12.

Tylko 2 złr. zadatku z dalszemi 20 miesięcznemi spłatami tylko jednego złr.

otrzymać można **oryginalny los salcburski**, którego najbliższe ciągnienie

już d. 5 stycznia nastąpi i przyczem główną wygranę **20,000 złr.** wyciągnąć można

Losy te, które imienną wartość **20 złr.** mają, a każdy los **najmniej 30 złr.** odpłacony być musi,

nadają się wskutek swéj niezawodnéj pewności i podanych poręczeń szczególnie do założenia **małych kapitałów** a przez powyższą korzyść nabycia w 20 miesięcznych spłatach jako **zakład oszczędności,**

dlatego też naszych kupujących na prowincyi do szybkiego korzystania z tej sposobności wzywamy, abyśmy wszelkie zamówienia wykonać mogli.

Za nadesłaniem zadatku 2 złr. 30 cent. nastąpi natychmiast opłatne przysłanie kwitu częściowego, na który po złożeniu pierwszéj spłaty **gra się d. 5 stycznia na wszystkie wygrane.**

Najstosowniejsze podarki na Boże Narodzenie i Nowy rok

Losy wiedeń. magistratu ciągnienie pod kontrolą magistratu **13 lutego 1877 r.**
3000 wygr. między temi 1000, 200, 200, 100 dukatów w złocie „ „ 100, 100, 100 złr. w srebrze i t. d.
Oryginalne losy po 50 c. za sztukę.
Opłatne przysłanie losów a późniéj wykazu wygranych 40 cnt.
Promesy kredytowe „ m. Wiednia ciągnienie 2 stycznia główne wygr. po **200,000 złr.** po **5 złr.** i po **3 złr.**

Kantor wymiany Schelhammer & Comp.

w Wiedniu, Mölkerbastei 8.

Sprzedaż i kupno wszelkiego rodzaju papierów państwowych, obligacyj pierwszeństwa, listów zastawnych, efektów loteryjnych, walut i t. d.

Z prowincyj nadchodzące zamówienia będą odwrotną pocztą wykonane. Wszelkiego rodzaju losy i papiery wartościowe sprzedaje się pod bardzo dogodnemi warunkami na częściowe spłaty (na raty). (2977-3 3)

Obwieszczenie

Przestrzegam, iż zgubiłem dwa losy długu państwa z roku 1860 po złr. 100 mianowicie:

Serya 4,204 Nr. 3 V. i
Serya 18,760 Nr. 16 II.

Amortyzacya zarządzona. (3068-3-3)

Nakładem Księgarni Polskiej we LWOWIE (3030-2-)

wyszły w taniem wydaniu następujące dzieła:

Brodziński, **Wiesław**	c. 10
Goszczyński, **Sobótka**	„ 15
Goszczyński, **Straszny Strzelec**	„ 15
Goszczyński, **Zamek Kaniowski**	„ 35
Kochanowski, **Szachy** i *Mickiewicz*, **Warcaby**	„ 15
Krasicki, **Bajki**	„ 30
Krasicki, **Myszeis**	„ 20
Niemcewicz, **Śpiewy historyczne**	„ 35
Robinson dla dzieci	„ 30
Słowacki, **Kordjan**	„ 35
Słowacki, **Lilia Weneda**	„ 40
Słowacki, **Balladyna**	„ 60
Zieliński, **Kirgis**	„ 15
Krasiński, **Przedświt**	„ 20
Chronologia Polska dla dzieci	„ 10

Wieś Mietniów,

odległa od Wieliczki ¼ mili a 1½ mili od Krakowa obszar roli 145 m. 36 m. łąk, 12 m lasu dębowego, 7 m. pastwisk jest z wolnej ręki **do sprzedania,** wiadomość pod adresem **F. S.** o. p. Wieliczka. (3014-3 9)

Piwiarnia

browaru wojnickiego Wgo Władysława Dąmbskiego wraz z restauracyą w pierwszorzędnym Hotelu Krakowskim w Tarnowie w dolnych ubikacyach hotelu, z wejściami przez główną bramę wjazdową i od ulicy jest **zaraz** pod korzystnemi warunkami do **wydzierżawienia.**

Piwiarnia ta umeblowana i wytapetowana na sposób najpierwszych eleganckich piwiarni wiedeńskich, zaopatrzona w marmurowe stoły z kredensem o płycie marmurowej, ma meble z giętego drzewa, lamp do kanfiny ilość dostateczną, dwie lodownie podręczne na piwo (Eiskasten), maszynę powietrzną do pompowania piwa z piwnicy, kuchnię, piwnicę z lodownią obok i szynkiem drugorzędnym. Słowem zaopatrzona we wszystko, co tylko do dobrego utrzymania piwa i wygody gości jest potrzebne.

Kaucya wymagana wynosi 300 złr.

Chęć mający zadzierżawić, zechcą się zgłosić do Zarządu Hotelu w Tarnowie lub do Administracyi Browaru w Wojniczu. (3120 2-3)

Dom komisowo-handlowy, inkasowy i biuro umieszczeń,

St. A. Gandoura w Białej p. Bielsku przyjmuje do umieszczenia i dostawia wszelkich **oficyalistów, subjektów i praktykantów. Ma do umieszczenia: rządców i ekonomów** Szlązaków, **leśniczych, leśnych, ogrodników, gospodarzów, karbowych, gospodynie, kucharki, panny pokojowe;** dalej **guwernantki niemki, bony niemki i panny pokojowe;** przyjmuje do sprzedania lasy, dobra, oraz realności miejskie i tychże dzierżawy. Dostarcza robotników, parobków, kosiarzy do żniw; przyjmuje w komis do sprzedania narzędzia robotnicze, towary fabryczne i ziemiopłody, wełnę z owiec górskich i wszelkie przedmioty drobiazgowe. (3026-4-6)

Syphilis- und Geschlechtskranke so wie Bruchleidende

werden gewissenhaft behandelt und finden **rasche sichere Hilfe** in der durch **30 Jahre** bestehenden Anstalt des praktischen Geschlechts- und bruchartztes **Dr Wilh. Gollmann, Wien I.** Tuchlauben 18, 2 Stiege, Thür 18. Ordination täglich von 1—4 Uhr. ☛ Honorirte Briefe werden sofort beantwortet. (3117-2 6)

Dra Pattisona

Wata gośćcowa

wylecza natychmiast i koi szybko

gościec i reumatyzmy

wszelkiego rodzaju, jakoto: cierpienia twarzy, piersi, szyi i zębów, gościec głowy, ręki i kolana, szarpanie w stawach, bóle grzbietu i bioder.

W paczkach po 70 c., w półpaczkach po 40 c. do nabycia u *E. Stockmara*, aptekarza w Krakowie. (2356-7-16)

!Ważne dla wszystkich chorych!

Tysiące i więcej niż tysiące ludzi nadwerężyło **swe zdrowie** przez **rozpustę.** Dążą oni nietylko do moralnego ale i do fizycznego **upadku,** co się bardzo wyraźnie okazuje **w utracie pamięci, w bólach krzyżów, w drżeniu członków.** Do wspomnionych cierpień policzyć także należy **osłabienie organów płciowych, zaćmienie oczów, wielką drażliwość nerwów,** jako pewne oznaki i skutki wspomnionej przyczyny. Bardzo jasno i **dla każdego** zrozumiale traktuje te przypadłości wyborne dzieło: (H. 34698)

Dr. Retau's „Selbstbewahrung"

Rady na wszystkie osłabienia.

Cena 2 złr. w. a., które wskazuje zarazem **drogę i środki do uniknięcia tych cierpień.**

To rzeczywiście doskonałe dzieło zalecone jest tak przez rządy jak inne o pomyślność i zdrowie ludzkie troskliwe instytucye.

Do nabycia w Krakowie we wszystkich księgarniach, tudzież w Lipsku w księgarni G. Pönicke. (2357-8-8)

Księgarnia D. E. Friedleina w Krakowie

otrzymała

Almanach de Gotha na rok 1877

Kalendarze na rok 1877

Krakowskie, Lwowskie i Warszawskie,

tudzież

niemieckie (3059-3-3)

powszechne, techniczne, lekarskie, prawnicze i t. p.

Logen und Lose umsont!

„Publicistische Blätter".

Erscheinen mit Neujahr 1877.

Jeden Sonn- & Feiertag Mittags.

Reicher und gediegener Inhalt.

Neuartige Illustrationen.

Belletristische Beilage.

GRATIS-PRAEMIEN:

Für die Abonnenten in der Provinz:

Ein Credit-Los.
Ein ganzes 1864er Staats-Los.
Ein halbes 1864er Staats-Los.
Ein fünftel 1860er Staats Los.
Ein ganzes Ungarisches Prämien-Los.
Ein Donau-Dampfschifffahrts-Los.
Ein Wiener Communal-Los.
Ein Salzburger Prämien-Los.
Ein Innsbrucker-Los.
Ein Fünftel 1839er Staats Los.

Für die Abonnenten in Wien:

Zwei Parquet Sitze für die k. k. Hof Oper.
2 Parquet-Sitze f. das k. k. Hof-Burgtheater.
Eine Loge I. Ranges für das Wiener Stadt-Theater.
Eine Loge I. Ranges für das k. k. priv. Carl-Theater.
Eine Loge I. Ranges für das k. k. priv. Theater an der Wien.
Ein Credit-Los.
Ein ganzes 1864er Staats-Los.
Ein Donau-Dampfschifffahrts-Los.
Ein Wiener Communal-Los.
Ein ganzes Ungarisches Prämien Los.

Wie aus vorstehender Liste ersichtlich, hat der Herausgeber im Interesse der Abonnenten es vorgezogen, anstatt, wie sonst in ähnlichen Fällen gebräuchlich, an alle Abonnenten geringwerthige Prämien zu vertheilen, eine beschränkte Anzahl ungewöhnlich werthvoller Prämien zu bestimmen. Die Vertheilung der Gratisprämien wird wie bei allen Gewinnsten üblich vorgenommen. Die Möglichkeit des Erhaltes einer Prämie ist demnach für alle Abonnenten die gleiche und jede Willkührlichkeit ausgeschlossen.

Alle jene P. T. Abonnenten, welche an der Vertheilung unserer Prämien zu participiren wünschen, machen wir besonders darauf aufmerksam, ihre Abonementsscheine jedenfalls noch im laufe den Dezember zu lösen. (2995 2-3)

Halbjähriges Abonnement 5 fl.

Man abonnirt am bequemsten und billigsten mittelst Postanweisung an die

Administration „der Publicistischen Blätter"

Wien, I., Deutschmeisterplatz 4.

Kwity depozytowe

(na austr. losy) tylko u nas. **Jos. Kohn & Co.**, Bankhaus, **Wien, I., Kärntnerstrasse Nr. 45.** (2835-10-12)

Każdy może sam drukować!

☛ **Przyrząd do rozmnażania prospektów, cyrkularzy, rachunków,**

Rysunków wszelkiego rodzaju i wielk.

Przyrząd do rozmnażania

M. BAUER & Co.

w Wiedniu,

Stadt, Giselastrasse 4.

Uprzyw. przyrząd do rozmnażania

zapomocą którego

z pisma lub rysunku

bez atramentu 50 do 100 sztuk

dobrych odbić

szybko, bez nadzwyoz. kosztów

zrobić można

pism i rysunków.

Cena za 2-kolorowy **przyrząd** 10 złr. w. a. wyłącz. opakowania. Pojedyncze przyrządy za gotówką lub zaliczką

Z **papieru na papier** w bardzo łatwy i szybki sposób bez nadzwyczajnych kosztów 2358 15

doniesień, muzykalij, aktów sądow.

Kart adres., monogramów, map, kart korespondencyjnych poczt. itd.

M. BAUER & Co. od 21 lat kupujący patentu na wynalazki w kraju i zagranicą.

Zaproszenie do przedpłaty.

Autentyczny wykaz wylosowań

„MERCUR"

wychodzi regularnie ☛ CZTERY RAZY MIESIĘCZNIE ☚ prócz tego zaraz po każdem ciągnieniu i ogłasza w dogodnym porządku zupełne WYKAZY CIĄGNIEŃ, NIEPODNIESIONYCH WYGRANYCH i UMORZEŃ wszelkich LOSÓW KRAJOWYCH i ZAGRANICZNYCH, OBLIGACYJ INDEMNIZACYJNYCH, LISTÓW ZASTAWNYCH, OBLIGACYJ PIERWSZEŃSTWA itd. — Dwa dodatki

„Finanzieller Wegweiser"

i **„Die Assecuranz"**

omawiają wszelkie zdarzenia DZIAŁU GIEŁDOWEGO, BANKOWEGO, UBEZPIECZEŃ i KOLEI ŻELAZNYCH w najpewniejszéj i podmiotowéj formie. Wskutek dodawania dat WYPŁATY KUPONÓW i DYWIDEND, KURSÓW, DONIESIEŃ O WALNYCH ZGROMADZENIACH itd. stanowi zarazem najkompletniejszą encyklopedyę dla wszystkich POSIADACZY PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH.

Obszerności i dokładności finansowych wiadomości i autentycznych wykazów ciągnień zawdzięcza

wykaz wylosowań „Mercur"

wielkie rozszerzenie i ciągle wzrastającą liczbę prenumeratorów.

Dnia 2go STYCZNIA 1877 r. otrzymają Szanowni Prenumeratorowie

uniwersalny kalendarz wylosowań i kuponów

i na żądanie

spis wyciągnionych seryj

wszelkich europejskich losów (od początku aż dotychczas) ☛ DARMO. ☚

Wszystkie urzęda pocztowe krajowe i zagraniczne przyjmują zamówienia. CAŁOROCZNA CENA PRENUMERACYJNA Z OPŁATNĄ PRZESYŁKĄ wynosi **na prowincyę złr. 2·60.**

Administracya w Wiedniu, Wollzeile Nr. 13.

Połączony z tymże KANTOR WEKSLOWY uskutecznia SPRZEDŻ i KUPNO wszelkich PAPIERÓW PAŃSTWOWYCH, RENT, AKCYJ, OBLIGACYJ PIERWSZEŃSTWA, LISTÓW ZASTAWNYCH i LOSÓW. Wypłata bez prowizyi wszystkich kuponów. Eskont wygranych i kwitów kasowych. Inkaso dla zagranicy.

PROMESY do wszystkich ciągnień. Losy oryginalne po kursie dziennym i w dowolnych miesięcznych spłatach. (2980-4-5)

Jedynym składem w Wiedniu!

który wskutek obecnych ciężkich czasów, widzi się spowodowanym, ceny swoich towarów zniżyć o dalsze 30%, jest

SKŁAD WYROBÓW z CHIŃSKIEGO SREBRA **H. BETTELHEIM & Co.,**

w Wiedniu, Kärntnerstrasse 14, im Bazar.

☛ N. p. kosztuje ☚

(2571-12-16)

	przedtem	obecnie
6 łyżek do kawy	złr. 3·50,	złr. *1·50*
6 „ stołowych	„ 7·50,	„ *2·75*
6 noży	„ 7·50,	„ *2·75*
6 widelców „	„ 7·50,	„ *2·75*
Chochla	„ 5·—,	„ *2·50*
Chochelka	„ 3·—,	„ *1·50*
Czarka do kawy z łyżką	„ 6·—,	„ *3·—*
Tytonierka na turecki tytoń	złr. 4·—,	złr. *1·50*
6 filiżanek	„ 3·50,	„ *1·20*
Maselniczka	„ 3·—,	„ *1·50*
3 korki z figurami	„ 3·—,	„ *—·90*
Para lichtarzy	„ 6·—,	„ *3·—*
Imbryczek do herbaty	„ 8·—,	„ *6·—*
Naczynie na ocet i oliwę	„ 8·—,	„ *5·—*

Szczególniéj na podarki przydatne:

6 nożów, 6 widelców, 6 łyżek stołowych, 6 łyżeczek do kawy — *24 szt. razem w eleganckim futerale zamiast złr. 24 tylko złr. 9 cnt. 50.*

6 nożów na wety, 6 widelców na wety, 6 łyżek na wety, 6 sztućców — *24 sztuk w eleganckiéj oprawie zamiast złr. 26 tylko złr. 9 centów 75.*

Najnowsza pasta do czyszczenia złota, srebra i *chińskiego srebra*, szt. 25 c., 6 szt. złr. 1·20. Przepyszne filiżanki, imbryczki do kawy, serwis do herbaty, zastawy stołowe, żyrandole, puszki do posypywania cukrem, puharki do jaj, przyrządy dla wykłuwaczy zębów, sprzączki do serwet itd. Zamiejscowe zamówienia *za zaliczką* punktualnie i sumiennie. Na żądanie posyła się szczegółowy cennik **bezpłatnie.**

Bank Galicyjski dla Handlu i Przemysłu w Krakowie,

wydaje **Asygnacye kasowe** na

6½% z 60cio-dniowem wypowiedzeniem
7% z 90cio-dniowem wypowiedzeniem

Kantor wymiany tegoż Banku zajmuje się kupnem i sprzedażą efektów i monet na własny rachunek lub w drodze komisowéj.

Wykonywa również polecenia zamiejscowe według kursu dziennego.

Kraków dnia 15 listopada 1876 r.

(2745-6-) **Dyrekcya.**

Regestra gospodarcze

układu Wiktora Bylickiego,

dla mniejszych, średnich i większych majątków wiejskich, poleca właściciel i wydawca tychże

M. Dworski w Krakowie, tymczasowo Karmelicka 49.

Prospekta rozsyła na żądanie franco. (2757-6-6)

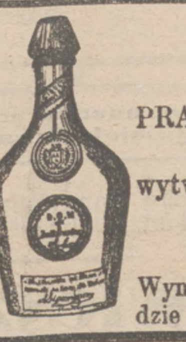
LECZENIE CHORÓB PIERSIOWYCH

we wszelkim stopniu **suchót gardlanych** i wogólności wszelkich **słabości piersi i gardła** przez użycie:

SILPHIUM CYRENAICUM

wypróbowane przez Dra LAVAL w szpitalach wojskowych i cywilnych w Paryżu i w głównych miastach Francyi. SILPHIUM przygotowuje się w tynkturze, w granułkach i w proszku.

W Paryżu w aptekach PP. Derode i Deffès, 2, rue Drouot. — W Krakowie w aptekach PP. Trauczyńskiego i Redyka; we Lwowie w aptece P. Mikolascha; w Czerniowcach w aptece p. Golichowskiego; w Warszawie w składzie materyałów apt. p. Mrozowskiego. (2817 8-)

VÉRITABLE BÉNÉDICTINE

PRAWDZIWY LIKIER BENEDICTINE OPACTWA FÉCAMP we FRANCYI

wytwornego smaku, wzmacniający, pomagający trawieniu i obudzający apetyt

JEDEN Z NAJLEPSZYCH LIKIEROW.

Wymagać, aby etykieta kwadratowa znajdowała się na spodzie butelki z własnorecz. podpisem głównie dyrygującego *A Legrand aîné*

VÉRITABLE LIQUEUR BÉNÉDICTINE
Brevetée en France et à l'Etranger.
A Legrand aîné

Skład główny w Fecamp we Francyi. Agencya gł. w Paryżu, Boulevard, Haussamann 76. Dostać można w **Krakowie** w cukierni p. Lipińskiego; w **Wiedniu** agencya główna u pp. Joh. Gust. Wehle et Cie, 1., Esslinggasse 8. (2441 12-16)

SŁABOŚCI PĘCHERZA

leczą się przez użycie SIROPU P. BLAYN.

Sirop ten zawsze z pomyślnym skutkiem przepisywany bywa przez lekarzy w Paryżu.

NIEŻYT

GRYPY, KATARY leczą się przez użycie SYROPU I PASTY P. BLAYN z pączków sosny morskiej i Balsamu z Tolu.

Skład Główny w Paryżu, 7, ulica de Marché-Saint-Honoré.

We Lwowie, w aptece p. Mikolasch; w Krakowie, w aptekach pp. **Trauczyńskiego i Redyka; w Warszawie, w składach materyałów aptecznych pp. Galle i Mrozowskiego.**

W Czerniowcach w aptece p. Golichowskiego. (2442-16-)

E. Jülke w Wiedniu
VII. Neubaugasse 1

poleca po oryginalnych cenach fabrycznych swój wielki skład lamp naftowych, tudzież przedmioty dla gospodarstwa domowego i urządzenia kuchennego. Szczególności: Nowe c. k. uprzyw. piecyki naftowe bezpieczne do gotowania ze zbiornikiem wody, naczynia do szybkiego gotowania za pomocą gazu, latarnie bezpieczne od ognia, bezwonne lampy naftowe oszczędne i nocne, c. k. uprzyw. przyrządy do zamykania, za pomocą których można zamykać i otwierać drzwi w pokoju z każdej odległości, następnie nowe cechowane miary litrowe na oliwę i olej, ciężarki, wagi itd. Szczególniej poleca nowo wynalezione c. k. uprzyw. przyrządy bezpieczeństwa do wszystkich lamp naftowych stosowne, przezco w danym razie przy obaleniu lampy wszelkiemu nieszczęściu się zapobiega. (2840-5-6)

Illustrowane cenniki darmo i opłatnie.

Naftowa lampa bezpieczeństwa. — Bezpiecz. piecyk do gotowania. — Naczynie do szybkiego gotowania zapomocą nafty. — Miara litrowa na olej. — Bezpieczna latarnia. — Latarnia ścienna na wiatr.

HOGG, APTEKARZ, 2, RUE DE CASTIGLIONE, PARYŻ. JEDYNY PREPARATOR.

PILULES de PEPSINE de HOGG

PIGUŁKI Z PEPSINY HOGGA.

Preparatowi temu nadano specyalnie kształt pigułek dla zabezpieczenia go od wpływu powietrza; zachowano tym sposobem wszelkie własności temu nader pożądanemu lekarstwu i uczyniono *skuteczność* jego *niezawodną.* — Pigułki Hogga przygotowują się w trojaki sposób:

1° PIGUŁKI HOGGA z CZYSTEJ PEPSINY przeciwko upośledzonemu trawieniu, goryczy, wymiotom i innym przypadłościom. specyalnym żołądka.

2° PIGUŁKI HOGGA z PEPSINY w połączeniu z *żelazem odkwaszonem przez wodoród* przeciw słabościom żołądka powikłanym niedokrwistością, niemocą ogólną, etc., bardzo są wzmacniające.

3° PIGUŁKI HOGGA z PEPSINY w połączeniu z *Iodanem żelaza* niepodlegającym rozkładowi, przeciw słabościom skrofulicznym, lymfatycznym, syfilitycznym i piersiowym.

PEPSINA przez połączenie z żelazem i iodanem żelaza łagodzi własności drażniące jakie iodan i żelazo wywierają na żołądek osób nerwowych i drażliwych.

Pigułki Hogga sprzedają się jedynie we flakonach trójgraniastych i znajdują się w głównych aptekach.

Dostać można w Krakowie w aptekach pp. J. Trauczyńskiego i W. Redyka. (2445-30-)

W Czerniowcach w aptece p. Golichowskiego.

Vin de Bugeaud

Toni-Nutritif

Au Quinquina et au Cacao combinés

WINO ŚCIĄGAJĄCO-ODŻYWCZE BUGEAUD'A w połączeniu z CHININĄ I CACAO. Zwracamy uwagę lekarzy, chorych i wszystkich osób pragnących zachować zdrowie za pomocą tego preparatu, który z powodu swych własności terapeutycznych nazwany został: ŚCIĄGAJĄCO-OŻYWCZYM. Przygotowany na winie hiszpańskiem wybornego gatunku, przyjemnego smaku, nadaje się szczególnie dla powracających mozolnie do zdrowia, dzieci wątłych, kobiet delikatnych, starców osłabionych wiekiem i niemocą, szczególnie działa pomyślnie w chorobach następujących:

NIEDOKREWNOŚCI, CIERPIENIACH NERWOWYCH, CHRONICZNEJ BIEGUNCE, OSŁABIENIU PŁCIOWEM, PRZEKRWIENIACH BIERNYCH, ZOŁZACH, SKORBUCIE, W PERYODACH POWROTU DO ZDROWIA PO CIĘŻKICH GORĄCZKACH.

WYSTRZEGAĆ SIĘ NALEŻY FAŁSZERSTW I NAŚLADOWNICTW

SKŁAD GŁÓWNY w optece P. LEBEAULT'A, 53, ulica Réaumur, w PARYŻU.

Dostać można w KRAKOWIE w aptece P. Trauczyńskiego i w aptece P. Redyka; we LWOWIE, w aptece P. Mikolascha.

W Czerniowcach w aptece p. Golichowskiego. (2450-36-)

Do Handlu

dawniéj M. Dworskiego
Rynek główny L. 14,

nadszedł świeży transport najlepszéj **masy do zapuszczania podłogi,** prawdziwych francuskich **tutek** do papierosów i **papierków** cygaretowych, **cygarniczek** w najrozmaitszych gatunkach, prawdziwéj **wody kolońskiéj** — wszystko po zniżonych cenach.

☛ Wszelkie legalizacye dokumentów i paszportów uskutecznia w jak najkrótszym czasie. (2917 6-6)

Dr. Aleksander Wilkosz

specyalny lekarz położnictwa, chorób, kobiet i dzieci,

po dwuletniéj praktyce na klinikach w Wrocławiu, Pradze i Wiedniu, osiadł stale w Krakowie i mieszka obecnie przy ulicy **Szczepańskiéj** pod L. **233** nad apteką Wgo p. Gralewskiego. (3124-2-6)

Wielkie pomieszkanie

przy ulicy **Krupniczéj** Nr. 146 A, stanowiące zupełnie odrębny budynek parterowy, w pięknem i suchem położeniu, z ogrodem od ulicy, składające się **z 16 ubikacyj oraz stajni i wozowni** — jest każdego czasu do wynajęcia.

Bliższa wiadomość w MAGAZYNIE A. Wojczyńskiego. (2738-16-)

Drożdże!!!

z fabryki pp. Ad. Ig. Mautnera i Syna w Wiedniu, które są jedynie pewne i najsilniejsze w fermencie gorzelnianym i piekarskim; **przychodzą codzień świeże** do **Krakowa, wyłącznie do handlu Jana Nagel,** jako do głównego składu dla zachodniéj Galicyi.

Tenże handel poleca również oprócz towarów korzennych i świeżych owoców południowych, także **śliwki i powidła prawdziwe tureckie** i wyborne **ogórki marynowane.**

Zamówienia zamiejscowe uskuteczniają się natychmiast. (2272-17-)

Stare naturalne wino stołowe.

Takowe poleca się dla swego zdrowego, wzmacniającego skutku, czystego smaku wina i trwałości nietylko jako wyborny napój domowy ale także szczególniéj dla starszych i osłabionych osób, chorych i przychodzących do zdrowia (2990-2-3)

Rozsyłka na dworcu kolei Modern Schekwitz.

1) białe, stare naturalne wino stołowe po 26 cent. za litr;

2) czerwone, stare naturalne wino stołowe po 26 cent. za litr;

w beczkach po 25, 50 i 100 litrów, w butelkach po 7 decylitr. (½ maass dawn.) po 40 c. oba gatunki wraz z butel., w skrzyniach po 6, 12 i 25 butel. dobrze opakowane. Beczki i skrzynie liczy się po cenie kosztów. Dostawa odbywa się za zaliczką kolejową.

Łaskawe zlecenia przyjmuje wprost Johann Freiherr von **Karg'sche Kellerei in Modern bei Pressburg (Ungarn).**

ZATWARDZENIU

zapobiega się i leczy przez użycie

Pigułek roślinnych CAUVAINA.

Przepisywane przez lekarzy francuskich i zagranicznych od lat 30-tu zawsze z wielkiem powodzeniem; ponieważ składają się wyłącznie z roślin, niesprawują rznięcia ani kolek i mogą się używać jako środek orzeźwiający, oczyszczający krew lub sprawujący przeczyszczenie. Metoda użycia w polskim języku. Wymagać należy, aby pigułki Cauvaina znajdowały się w pudełeczkach kartonowych, włożonych w pudełka blaszane i aby na każdéj pigułce znajdował się napis **Cauvain.**

W Paryżu w aptece Pa Dehaut, rue St. Quentin 24.

Dostać można w Krakowie w aptece p. J. Trauczyńskiego i w aptece W. Redyka, — we Lwowie w aptekach pp. P. Mikolascha i Z. Ruckera, — w Poznaniu w aptece Dra Mankiewicza, — w Brodach w aptece p. M. Kullaka i Franzosa, — w Czerniowcach w aptece p. Golichowskiego. (2453-39-)

Dra Bell preparata

przeciw

osłabieniu

jak *osłabieniu żołądka, nerwów, męzkiemu osłabieniu* itp. Preparata te uznane jako najskuteczniejszy, najsilniejszy środek przeciw słabościom wzmiankowanym, wzmacniają trawienie w wysokim stopniu, naprawiają soki, czyszczą krew i wywierają swój dobroczynny, wzmacniający skutek na całą czynność nerwów w zadziwiający sposób. — Cena razem 3 złr. 50 c. (2827-10-12)

Krople przeciw gośćcowi

i *reumatyzmowi,* silnie i pewnie działający środek, nawet w uporczywych zastarzałych cierpieniach, flaszka 1 i 1½ złr. za zaliczką lub nadesłaniem pieniędzy. **G. FERNKORN I. Grünauerstrasse 58⅓ w Passau na bawarskiéj granicy.**

(3129-1-3)

Za duszę ś. p.
z Książąt Czartoryskich
Teresy księżny Lubomirskiéj
odprawi się
Msza święta
w kościele Ś. Marka
w sobotę dnia 30go grudnia b. r.
o godz. 10 zrana.

Nakładem redakcyi „Chaty" wyszedł i jest do nabycia znany od lat 7

Kalendarz „Chaty"
na rok Pański
1877.

Kalendarz ten obejmuje dziesięć arkuszy ścisłego druku w 8ce i zawiera: Część świąteczną czerwono i czarno drukowaną. — Sposób odgadywania stanu powietrza, podług obliczeń astronoma Herschla. — Artykuł p. t. Z nowym rokiem. — Na nowy rok 1877 (wiersz). — Wiązka gałęzi (obrazek). — Chata pod śniegiem (wiersz).— Antek sierota (opowieść).— Trzy siostry (powiastka). — Cesarz i pleban katolicki (powiastka). — Zakład dla ubogich i sierót w Drohowyżu. — Zesłańcy sybirscy. — Kartka z pamiętnika wygnańca. — Amalia Hohenester, cudowna lekarka. — Wystawa rolnicza i przemysłowa w roku 1877. — O kramach wioskowych. — Rzecz o mieszkaniach.— Rady gospodarskie i lekarskie.— Rozmowa zacofańców z postępowcem. — Myśli i zdania. — Anegdotki. — Figielki i zagadki. — Genealogia panujących. — Hierarchia katolicka. — Przepisy pocztowe. — Rozkład jazdy szybkowozów pocztowych. — Warunki i należytości telegrafu.— Ważne przepisy dotyczące kolei żelaznych. — Rozkład jazdy kolejowéj w Galicyi. — Bilety ważne na dłuższy czas. — Nowe miary i wagi. — Tabela procentowa. — Tabelka stemplowa. — Inseraty.

Cena egzemplarza 35 ct.; z przesyłką pod opaską 40 ct.; tuzin 3 złr. 50 ct.

Główny skład w drukarni Ludowéj, plac Bernardyński Nr. 7, tudzież w Redakcyi „Chaty" plac Kapitulny Nr. 7 we Lwowie.

We Lwowie nadto w księgarniach pp. Seyfartha i Czajkowskiego, tudzież pp. Gubrynowicza i Schmidta.— W Krakowie w księgarni p. Stanisława Krzyżanowskiego (w Rynku). (2889-3-3)

Biblioteka kaznodziejsko-polska.
Kazania i nauki
na każdą Niedzielę i Święto

Wydane z dzieł oryginalnych dawnych naszych kaznodziei przez *Ks. Is. Isakowicza*, Kanonika i Proboszcza obr. or. i *Ks. Tom. Dąbrowskiego*, Katechetę gim. w Stanisławowie, opuściły prasę nakładem drukarni narodowej W. Manieckiego we Lwowie. (3105-2-4)

Tom pierwszy obejmujący na pierwsze półrocze 36 kazań i nauk, nabyć można we wszystkich księgarniach po cenie 3 złr. w. a.

Prenumeratę na cały rocznik czyli na 2 tomy w kwocie 5 złr. uprasza się nadesłać wprost do *drukarni narodowej W. Manieckiego we Lwowie*, ulica Grodzickich Nr. 4.

Księgarnia Żupańskiego
chcąc przystępnemi uczynić **dzieła filozoficzne Libelta** 6 tomów, zniża cenę takowych z 12 talarów na **6 tal.** 18 marek, z których **3 marki** przeznacza na fundusz stypendyalny imienia Karola Libelta.

Sądzi ona, że tym sposobem uprzedza życzenia dobrze myślących. (3057 2-3)

Towary gumowe
wszelkiego rodzaju
rozsyła za zaliczką (2564-131-)
J. N. Reithoffer, fabryka gumy w Wiedniu Neubau, Stiftgasse Nr. 19.

NEWRALGIE. Wszelkie cierpienia nerwowe w jednéj chwili ustępują po użyciu Pigułek antinewralgijnych Dra *Cronier*. Skład w Paryżu w aptece p. Levasseur, rue de la Monnaie, 23, — w Krakowie w aptece p. Trauczyńskiego pod Koroną i w aptece W. Redyka pod Barankiem na m. Rynku — w Brodach u p. M. Kullaka, — we Lwowie w aptece p. Piotra Mikolascha, — w Warszawie w Składzie materyałów aptecznych p. Spiessa, — w Czerniowcach w aptece p. Golichowskiego. (2451-78)

Prędkie i pewne niszczenie
szczurów i myszy
przez Jego Cesarską Mość **Cesarza Franciszka Józefa I. wyłącznym przywilejem** odznaczoną
trucizną na szczury,
którą prawdziwą nabyć można:
w Krakowie u p. **M. Jawornickiego** i **Józefa Jahna**; we Lwowie u pp. *Konstantego Iskierskiego, Jakóba Beisera, Zygmunta Ruckera* i *P. Mikolascha*; w Przemyślu u p. *Kozłowskiego*; w Stanisławowie u p. *Stecher v. Sebenitz*; w Tarnowie u pp. *T. A. Wielogórskiego* i *W. Müldnera i Spół*. (2584-9-)
Cena sztuki 50 centów.

Referent ekonomiczny,
w jednem z najpiękniejszych miast górskich mieszkający, życzy sobie z powodu stosunków familijnych **zamienić swą posadę** w jednem z miast w równi a szczególnie w Galicyi wschodniej położonych. Reflektujący raczą się zgłosić pod lit. **A. Z.** Kraków post. rest. (3127-1-3)

Kilka pomieszkań
a jedno z balkonem przy ulicy Karmelickiej Nr. 66 i 67 Dz. IV w pięknem położeniu z ogrodem od ulicy; jest każdego czasu **do wynajęcia.** Bliższa wiadomość na miejscu u właściciela. (3128-1-3)

Konstanty Borzewski
Adwokat przy b. Sądzie Appelacyjnym po zaprowadzeniu nowych sądów w Królestwie mianowany Adwokatem przysięgłym przy tychże Sądach; zawiadamia strony interesowane, że **przyjmuje interesa prawne** do przeprowadzenia we wszelkich Władzach i do wszystkich Instancyj tak Królestwa jakoteż i Cesarstwa, a to w kancelaryi swojej w **Warszawie** przy ulicy Długiej Nr. 26 nowy. (3126 1-3)

Asekuracyjny człowiek fachowy poszukiwany.
Obeznany ze stosunkami krajowemi w Galicyi i Bukowinie, szczególniej w sprawach ubezpieczeń od ognia i likwidacyi szkód rutynowany człowiek fachowy poszukiwany jest zaraz dla Lwowa. — Oferty z podaniem poleceń i żądań znacz. **P. H. 4358** przyjmuje ekspedycya ogłoszeń Haasenstein & Vogler w Wiedniu. (2999 1-2)

DER BAZAR
Illustrirte Damen-Zeitung.
Preis vierteljährlich 2½ Mark. (In Oesterreich nach Cours.)
Wintertoiletten.
Wintermäntel.
Winterhüte.
Balltoiletten.
Coiffüren.
Kindergarderobe.
Handarbeiten.
Fesselnde Novellen. — Heiteres u. Ernstes aus der Zeit und dem Leben. — Recepte f. Hauswirthschaft, Toilette, Kosmetik etc.
Alle Buchhandlungen und Postanstalten nehmen jederzeit Bestellungen entgegen und liefern erstere auf Wunsch Probe-Nummern.
(3075-1-3)

Biórko
machoniowe (antyk)
oraz różne meble w dobrym stanie są **do sprzedania** każdego czasu przy ul. Szewskiej L. 216 na II. piętrze. (3065-3-3)

Dra **CHABLE**, ulica Vivienne, 36, w Paryżu.

DEPURATIF du SANG Syrop ten leczy **krosty, liszaje, wyrzuty syfilistyczne, czyści krew.** (2460-40-)

POMADA przeciw **liszajom i wyrzutom** KĄPIELE MINERALNE przeciw **słabościom naskórnym.**

PLUS DE COPAHU SYROP z CYTRYNIANU ŻELAZA leczy **gonoreje, utraty nasienia i upławy białe.**

Dołączony jest prospekt w polskim języku.
W Krakowie w aptece p. J. Trauczyńskiego i w aptece p. W. Redyka — w Czerniowcach w aptece p. Golichowskiego.

CAPSULES ET DRAGÉES
AU
BROMURE DE CAMPHRE
Du Docteur CLIN
LAURÉAT DE LA FACULTÉ DE MÉDECINE A PARIS
(PRIX MONTHYON)

Kapsułki i Pigułki Dra CLIN z Bromku kamforowego używają się w słabościach muzgu i nerwów, chorobach serca i kanałów oddechowych, a szczególniej następujących: Astmie, Bezsenności, Biciu serca, Hysteryach, Padaczce, Zawrotach, Obłędzie, Boleściach głowy, Dolegliwościach narządu moczo-płciowego, dla ukojenia wszelkich rozdrażnień nerwowych.

W PARYŻU u P. CLIN et Ce, ul. Racine, 14. Dostać można w znaczniejszych aptekach.
(2456-44)

RAKA nabrzmiałość, wrzody, rany, zepsucie krwi, wylecza radykalnie **CONDURANGO DE LOJA** najlepszy środek krew czyszczący w chronicznych chorobach.

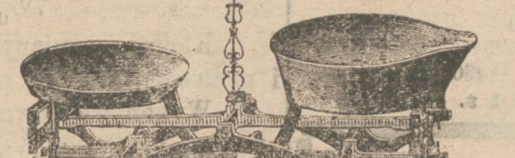
WINO, LIKIER, WYCIĄG PŁYNNY, PŁYN i PROSZEK dla użytku na zewnątrz
Butelka 5 i 10 franków.

Dla uniknienia fałszerstw, należy wymagać na każdéj kapsli butelki podpis *Paul Bon* ze stemplem *C. L.* i nazwiskiem fabrykanta kapsli *Betts*.

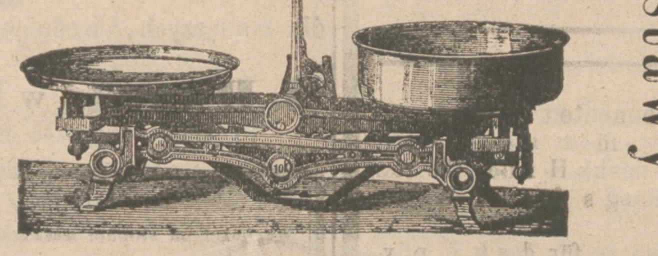
W Paryżu, apteka angielska P. *Paul Bon's*, ulica Meyerbeer 4.

W Krakowie w aptekach PP. *Trauczyńskiego* i *Redyka*. (2816-8 13)

WAG BALANSOWYCH
według przepisu nowéj ustawy

Plätera *)

Pfanzedera *)

stemplowanych, do sprzedaży w sklepach i składach mąki używanych; również
ŁYŻEW HALIFAX
oryginalnych amerykańskich,
dostać można w wielkim wyborze w handlu
TADEUSZA TARASIEWICZA w KRAKOWIE.
(3080-2-)

***) W poprzednim anonsie przez pomyłkę zamieniono przy składaniu podpisy objaśniające wagi.**

Wył. uprz. Kolej Cesarza Ferdynanda i Północno-Morawsko-Szląska.

Obwieszczenie.

Począwszy od **1 stycznia 1877 r.** otwartym zostanie leżący między stacyami **Dziedzice** i **Oświęcim** przystanek

„JAWISZOWICE"

dla ruchu przesyłek frachtowych, które nie potrzebują być składane w krytych miejscach, w **całych ładunkach wagonowych.**

Przesyłki te mają same strony nadawać, względnie odbierać a mianowicie w następnym przeciągu czasu.

a) przy nadawanych przesyłkach w przeciągu **12 godzin dziennych po nastąpionej dostawie wagonów,**

b) przy odbieraniu przesyłek w przeciągu **12 godzin dziennych po nastąpionem zawiadomieniu o nadejściu dotyczących przesyłek.**

Jeżeli ten termin przekroczonym zostanie, wtedy podniesioną będzie **taryfą przepisana należytość od zwłoki wagonów.** Przesyłki do odbioru, które w przeciągu 48 godzin po uskutecznionem zawiadomieniu nie zostały od stron odebrane, będą ze strony zarządu kolejowego, bez jakiegokolwiek poręczenia za zepsucie, zmoczenie lub inne zniszczenie, na koszt strony **na polu** złożone a potem zostanie za te przesyłki **taryfą przepisane składowe** ściągnięte.

Obliczenie portoryj i innych należytości następuje na podstawie obwieszczonych taryf lokalnych. (3076)

Wiedeń, w grudniu 1876 roku.

Dyrekcya.

Pewną wygraną przynoszące
KWITY CZĘŚCIOWE
na ostateczne dwa ciągnienia
ces. król.
1839 r. austr. losów państw. Rothchilda
z wygranemi przeszło 17 milionów złr., między temi główne wygrane 315,000 i 280,000 złr. tudzież liczne znaczne poboczne wygrane,
sprzedajemy

Połówkę 1839 r. ⅕ losu	**złr. 80**	**Połówkę piątki** wył. najm. wygr.	**złr. 40**
Ćwiartkę „ „ „	„ **40**	**Ćwiartkę** „ „ „ „ „	**20**
Dziesiątkę „ „ „	„ **18**	**Dziesiątkę** „ „ „ „ „	**10**
Dwudziestkę „ „ „	„ **10**	**Dwudziestkę** „ „ „ „ „	**5**

Przez natychmiastowe nadesłanie **złr. 30** zapewnia sobie każdy w ciągnieniu seryj z 1 czerwca 1877 r.

wyciągniętą całą piątkę losu 1839 r.

która już w najbliższem ciągnieniu wygraną wyciągnąć musi, ponieważ się zobowiązujemy los ten za dopłatą reszty złr. 150 d. 5 czerwca zaraz po ciągnieniu seryj dostarczyć.

Obadwa ostateczne ciągnienia losów państwowych Rothschilda z r. 1839, w których wszelkie jeszcze istniejące losy w każdym razie wyciągnione być muszą, odbędą się już 1 czerwca 1877 i 1 grudnia 1878 r., dlatego radzimy każdemu, kto zamierza skorzystać z tak rzadko zdarzającéj się szansy wygrania, do spiesznego zakupna tych losów, gdyż onych już teraz trudno dostać, a później będą tylko po znacznie wyższéj cenie lub też wcale ich nie będzie można otrzymać, jeżeli się zważy na ogólne ulubienie tych losów. (3122-1-)

Dokładny kalendarz wylosowań na r. 1877 przesyła się na żądanie darmo i opłatnie.
NYITRAI & COMP.,
w **Wiedniu,** I. Kärntnerstrasse 16/18 (eisernes Haus!)
Adres telegramowy: **Nyitrai, Wien.**

Pewien słynny
handel komisowy zboża
w Dreznie z rozległą rzetelną klientelą, która także giełdy Lipska i Kamienicy (Chemnitz) regularnie odwiedza, życzy sobie przyjąć jeszcze **zastępstwo odnośnych konkurencyjnych firm** i uprasza oferty znacz. **L. S. 689** przez **Haasensteina i Voglera w Dreznie.** (3000-1-2)

1877.
2 stycznia **ciągnienie** 2 stycznia
losów kredytowych | losów m. Wiednia
Promesy
po złr. 4½ i stempel | po złr. 2½ i stempel
Oba razem tylko złr. 7½
Główna wygrana złr. 400,000!
W ostatniem ciągnieniu **losów m. Wiednia** wyciągniętą została u nas druga wygrana **złr. 30,000 i wiele pobocznych wygranych na promesy.** (2979-5-5)
WECHSLERGESCHÄFT
der Administration des **„MERCUR"** Wien, Wollzeile 13.

Dr. Ludwik Wolski,
adwokat nadworny i sądowy
otworzył kancelaryę
we Wiedniu, Schottenbastei, Nr. 5. (3025-8-14)

Nafta.
W składzie nafty i lamp przy ul. Sławkowskiéj, naprzeciw kościoła Ś. Marka, sprzedaję naftę salonową w najlepszym gatunku pełny litr **38** cent.
pełne pół litra **19** cent.
(3095-5 8) **Jan Schnejder.**

W Hotelu Krakowskim
są jeszcze **dwa mieszkania** z całkowitem utrzymaniem do wynajęcia. (3036-5-9)

Mieszkanie
składające się z 4 pokoi, przedpokoju i kuchni na I. piętrze przy ulicy Mikołajskiej Nr. 442, do wynajęcia każdego czasu.

i trzy sklepy
z pomieszkaniami lub bez tychże w domu pod L. 442 i 443 przy ulicy Mikołajskiej są do wynajęcia od 1go stycznia 1877 r. (3107-2-3)

Wiadomość u Administratora powyższych domów.

Z wolnej ręki
do sprzedania
w domu pod Nr. 122 przy ulicy Kanoniczej **wszelkie ruchomości** w zupełnie dobrym stanie, jakoto: meble, lustra, fajansy, szkła kryształowe, marmury, obrazy olejne i sztychy, biblioteka (pojedynczo) i futra męzkie. (3106-2-3)

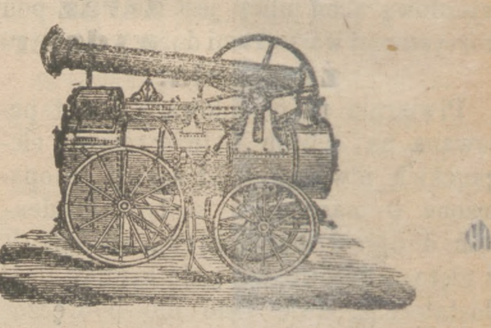
Medal na Wystawie w Paryżu w 1875.
Pâte Codéine Tolu Zed
Użycie Siropu i Pasty Dra ZED z Kodeiną i Balsamem tolu uspakaja rzeczywiście i szybko *rozdrażnienie piersi, zapalenie kanałów oddechowych, koklusz, nieżyt, katary, kaszel suchotników.*
FLAKON 2 FR. I PÓŁ, PUDEŁKO 1 FR. I PÓŁ.
w Paryżu, rue Drouot, 22.
We Lwowie, w aptece P. Mikolasch; w Krakowie, w aptekach PP. Trauczyńskiego i Redyka; w Warszawie, w skład. Mat. apt. PP. Mrozowskiego i Gallego.
(2033-9-)

Istniejący od wielu lat amerykańsko-rosyjski
skład futer
J. M. Fischer
w Wiedniu, Obere Donaustrasse 89 obok Schöllerhof,
poleca swój bogato zaopatrzony skład konfekcyi damskiéj w towarach futrzanych, tudzież wszelkie gatunki futer męskich do miasta i na podróż trwale zrobionych, w bardzo gustownym kroju i wogóle
towary futrzane gotowe i nieobrobione.
Także częściowo po najtańszych cenach hurtownych.
Zamówienia z prowincyi będą jaknajlepiéj uskutecznione. (2596-15-)

Na Noworoczne podarki
dla amatorów palenia
c. k. skład wyborowych gatunków tytoni i cygar w Rynku głównym Nr. 39,
zaopatrzył się w znaczną ilość przyborów do palenia jakoto: w bursztyny, pianki, wiśniowe i trzcinowe cygarnice, cybuchy, stambułki najrozmaitszych wzorów, skórkowe i drewniane wyroby, tutki na cygaretka z prawdziwego francuskiego papieru — oraz otrzymał nieznane tu jeszcze, zupełnie nowej konstrukcyi fajki piankowe premiowane na wystawie w Filadelfii. Utrzymuje także ajencyę **win francuskich** domu handlowego **A de Luze et Fils** w **Bordeaux i wina Szampańskie.**
Zamówienia na prowincyę uskutecznia się natychmiast za pobraniem pocztowem. (3072-4-6)

KASY
ogniotrwałe
Fryderyka Wiesego
nabyć można w Krakowie jedynie
w Agencyi dla Rolników
S. Mikuckiego
w Krakowie pod Nr. 28.
(1706-34-)

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
fabrykanci maszyn rolniczych
w Krakowie, Rynek L. 28
polecają PP. Rolnikom

Lokomobile i młocarnie parowe,
Młocarnie kieratowe i kieraty przewoźne i stałe,
Młocarnie stałe z wytrząsaczami wialnią i młynkiem,
Młocarnie ręczne pienkowe,
Młocarnie ręczne pienkowe z zastosowanym do nich kieratem jednokonnym,
Młynki do czyszczenia zboża,
Pernoletta cylindry wydobywające ze zboża kąkól, wilk, wykę itp.,
Sikawki Noela,
Pompy do gnojówki.
Cenniki bezpłatnie i franco. (1310-32-)
Clayton & Shuttleworth
Pełnomocnik: **St. Mikucki**
Agencya dla Rolników
w Krakowie, Rynek l. 28.

Publiczna sprzedaż.
Cały przez wierzycieli A. Muchmayera sądownie zasekwestrowany obszerny skład towarów, składający się z wszelakich gatunków
płócien, bielizny stołowéj i pościeli, towarów drutowych, gorsetów, towarów białych i t. p.
następnie wielkiego wyboru
bielizny męskiéj, damskiéj i dla dzieci
wyprzedanym zostanie z wystawą i zupełnem urządzeniem sklepowem
w handlowym lokalu A. Muchmayera, Leopoldstadt, Taborstrasse Nr. 9,
wedle sądowéj detaksacyi. Protokół detaksacyi podpisany przez dwóch przysięźnych c. k. taksatorów, może każdy przejrzeć w lokalu handlowym. Wszelkie towary oznaczone są bieżącym, w protokóle równobrzmiącym numerem.

Znaczna partya w oknach zakurzonych towarów, za sztą poręczone jako bez skazy, składające się ze **skarpetek dla mężczyzn i dzieci, pończoch dla dam i dziewcząt, kołnierzyków męskich i mankietów, garniturów damskich, fartuszków, krawatek jedwabnych, chustek do nosa,** białych lub kolorowych, płóciennych i batystowych i wiele innych jeszcze przedmiotów, sprzedawane będą za sztukę i parę przecięciowo

po 10 cnt., 20 cnt. i 30 cnt.

Białe i kolorowe **perkale, płótna, resztki dymki i oxfordu** za połowę cen.

Reszta całego składu towarów ułożoną i oszacowaną została wedle gatunków na trzy części, a każdy z następnie wymienionych towarów sprzedawanym będzie w **I. gatunku** średnim i przeciętnie po stałéj cenie **75 c., II. gatunek** lepszy po 1 złr. 50 c., **III. gatunek** najlepszy po 3 złr. **za sztukę lub tuzin. — Każdy więc z wymienionych tutaj towarów kosztuje**

w I. gatunku tylko 75 c., w II. gatunku złr. 1·50, w III. gatunku 3 złr.

Biała szirtingowa koszula męzka z gładkim lub fałdowanym gorsem; prawdziwa kolorowa koszula męzka perkalowa w najświeższym wzorze; koszula z oxfordu poręczona jako prawdz. kolorowa; 1 para płóciennych gatek; biały i kolorowy trykotowy kaftanik zimowy; 1 para ciepłych zimowych gatek (Nordpol); sześć i dwanaście par białych i kolorowych skarpetek zimowych; sześć i dwanaście par potrójnych kołnierzyków najświeższej mody; trzy do dwanaście par mankietów męzkich najlepszego gatunku; dwanaście chustek batystowych z kolorowym brzegiem; sześć pięknych prawdziwych płóciennych chustek do nosa; sześć angielskich batystowych chustek pięknie obrąbionych; piękna koszula damska najlepszego gatunku; pięknie haftowane majtki damskie z najlepszego szirtingu; piękny gustowny kaftanik nocny w najlepszym gatunku; spódnica szirtingowa rozmaitych rozmiarów; gustowny gorset damski w najlepszym gatunku (podać objętość kibici.)

Powyższe towary są do nabycia we wszystkich trzech gatunkach, mianowicie: gatunek I. po 75 c., gatunek II. po 1 złr. 50 c., gatunek III po 3 złr.

Po rozmaitych oszacowanych cenach.

Ciepłe majtki barchanowe, gorsety barchanowe, spodnice barakanowe	po złr 1·25
Angielskie flanelowe spodnice we wszystkich kolorach	po złr. 2·75
Najlepsze szlafroki flanelowe	po złr. 10, 12, i 15·—
Garnitury stołowe adamaskowe lub kolorowe garnitury do kawy na 6 osób . . .	po złr 3·—
4/4 szer. płótno przędz. ręczne lub prawdziwe kolorowe płótno na pościel (30 łokci.)	po złr. 6.—
8/4 szer. piękne rumburskie płótno 23 mtr. lub 6 rumbursk. prześcieradeł bez szwu	po złr. 14·—
50 i 54 łokci 5/4 szer. holenderska lub rumburska weba	po złr 15, 20 i 25·—

Zamówienia z prowincyi wykonane będą punktualnie za zaliczką. (2992-2-10)

Adres: **An die Geschäftsleitung der A. Muchmayer'schen Liquidation, Wien, Leopoldstadt, Taborstrasse Nr. 9.**